

## **Samuyeli Firindena Manga Dawudaa Fe Taruxuna**

Kitabun yireni ito, Samuyeli Firinden Dawudaa mangayaan nan ma fe falama, naxan findixi Isirayila bəxən manga firinden na, naxan yi gbo e mangane birin xa. A feene rabaxi nən jee wuli keden benun Marigi Yesu xa bari. A fələma Dawudaa wugan nan ma, a to Səli nun a dii xəmən Yonatan faxa feen mə, a mən a yitama nən Dawuda findi mangan na kii naxan yi keli Yuda bənsənni. Səli a dii xəmən yi mangayaan ligə kəmən fəxən bənsənnə xunna waxati dando yi. A to faxa, na bənsənnə yi bira Dawuda fəxə ra, e yi a sugandi mangan na. Nayi, Dawuda yi dəxə Isirayila bənsən fu nun firinne xunna. Samuyeli Firinden sora dənxəne, ne fe dənxəne nan falama lan Dawudaa mangayaan ma.

Kitabun yireni ito yi, Manga Dawuda yitaxi en na nən luxun mi naxan yi. A a gboon nun a sənbən nan yitama en na, koni a kala xənne fan mi luxunxi en ma, e nun gbalo feen naxanye a denbayaan sətə. Dawudaa taruxuna a yitama en na nən muxun sənbən sətəma kii naxan yi, a na a ti a kala xənne ra, a yi yulubi xafarin xandi Ala ma.

Dənxən na, a gbengbenna, Dawuda findi misali fajin nan na Isirayila yamaan xa waxati xədəxəne yi, Ala naxan nafaxi a yamaan ma. Nayi, Ala yi dəxuiin tongo Dawuda xa, fa fala “I ya mangayaan nun i ya denbayaan luma nən n yetagi habadan, bayo i ya mangayaan sənbən luma nən habadan.”

(Samuyeli Firindena 7.16) Ala Yesu nan nafa na falan nakamalideni, Yesu yi yate Dawudaa dii xem'en na layiri nənən kui (Na feen səbəxi Matiyu 20.29-34 kui e nun 21.9).

*Dawuda yi Səli faxa feen me*

<sup>1</sup> Səli faxa xanbini, Dawuda Amalekine nəxina, Dawuda yi fa lu Sikilaga taani xi firin.

<sup>2</sup> Xi saxande ləxəni, banxulanna nde yi fa, sa keli Səli a gali malanden. A dugine yibəxi, burunburunna a xunni sununa fe ra. A to Dawuda fəman li, a yi a xinbi sin bəxən ma.

<sup>3</sup> Dawuda yi a maxədin, a naxa, “I kelixi minən?” A yi a yabi, a naxa, “N nan n gixi Isirayila ganla nan ma.”

<sup>4</sup> Dawuda yi a fala a xa, a naxa, “A yəba n xa naxan danguxi.” Xəmən yi a yabi, a naxa, “Isirayila sofa ganla bata a gi yəngəni, sofa wuyaxi bata faxa. Hali, Səli nun a diin Yonatan bata faxa.”

<sup>5</sup> Banxulanna naxan faxi xərayaan na, Dawuda mən yi na maxədin, a naxa, “I a kolonxi di, a Səli nun a dii xəmən Yonatan bata faxa?”

<sup>6</sup> Banxulanna yi a yabi, a naxa, “N yi Gilibowa geyaan nan fari, n yi Səli to, a tanban tixi a bun, a yi gbətənxi yaxune wontorone nun soo ragine xən.

<sup>7</sup> A to a firifiri, a yi n to, a yi n xili. N yi a yabi, n naxa, ‘N tan ni i ra.’

<sup>8</sup> A yi n maxədin a nde n tan na. N yi a fala a xa a Amalekin nan n tan na.

<sup>9</sup> Nayi, a yi n yamari a n xa fa a faxa, bayo a yi səxəlexi, hali a mən to yi jənə.

<sup>10</sup> Nayi, n yi n maso a ra, n yi a faxa, bayo n yi a kolon a a mi yi kisima a biradeni. Na xanbi ra, mangana, n yi a mangaya taxamasenna ba a xun

na. N yi a yiirasoon ba a yiin na. N bata fa e ra i xɔn.”

<sup>11</sup> Dawuda yi a dugine yibɔ a ma. Naxanye birin yi a fɛma, ne fan yi na liga.

<sup>12</sup> E yi saya feene liga, e wuga, e sun han ninbanna Sɔli nun a diin Yonatan ma fe ra e nun Alatala sofane nun Isirayila kaan naxanye faxaxi yɛngɛni.

<sup>13</sup> Na xanbi ra, Dawuda yi a fala banxulanna xa naxan faxi xɛraan na, a naxa, “Nde i tan na?” A yi a yabi, a naxa, “Amaleki naxan dɔxi yamanani ito yi, na nan ma diin n tan na.”

<sup>14</sup> Dawuda yi a fala, a naxa, “I mi gaxu mangan faxɛ Alatala bata yi naxan sugandi?”

<sup>15</sup> Dawuda yi a sofa keden xili, a yi a fala, a naxa, “Siga, i yi sa a faxa.” Sofaan yi Amaleki kaan garin, a yi a faxa.

<sup>16</sup> Dawuda yi a fala Amaleki kaan ma, a naxa, “I tan nan i faxa feen nagidixi, i yi i yɛtɛ yalagi, i naxa, ‘N tan nan Alatalaa manga sugandixin faxaxi.’ ”

### *Dawuda yi e wuga*

<sup>17</sup> Dawuda yi saya sigini ito sa Sɔli nun a diin Yonatan xa.

<sup>18</sup> A yi yamarin fi a Yuda kaane xa e maxaran na sigin ma naxan xili “Xalimakuli Sigina.” A sɛbɛxi kedin kui naxan yi xili Tinxin Muxuna kɛdina.

<sup>19</sup> Isirayila sofa kɛndɛne bata faxa a geyane fari. A mato sofane faxaxi kii naxan yi!

<sup>20</sup> A nama fala Gati taani,  
na xibarun nama fala Asikalɔn kirane xɔn,  
alogo Filisitine sungutunne nama sewa,  
alogo Ala kolontarene sungutunne nama jaxan.

<sup>21</sup> Xiila nun tulen nama fa fa Gilibowa geyane fari,

xεε sabatila nama fa lu e ma,  
 bayo sofane yε masansan wure lefane e rayagi  
 mεnna nin,  
 Søli yε masansan wure lefana,  
 turen yi ba soε a ma.

**22** Yonatan ma xalimakunla mi yi xetεma  
 yaxu faxa dixin yεtagi,  
 yaxun sεnbεn yεtagi.

Søli a silanfanna yi a wanla rakamalima.\*

**23** Søli nun Yonatan yi rafan yamaan ma ki fajι  
 e siimayaan birin yi,  
 hali e sayani, e mi fate.

E yi xulun singbinna xa,  
 e sεnbεn yi gbo yatan xa.

**24** Isirayila naxanle, ε Søli wuga.  
 A yi ε maxidima nεn dugi fajini,  
 a xεmaan sa ε dugine ra.

**25** A mato,  
 sofa sεnbεmane bata faxa yεngeni!  
 Yonatan bata faxa geyane fari!

**26** N bøjεn sunuxi i ya fe ra,  
 Yonatan, n tada, n xøyi kendena.  
 I ya xanuntenyaan yi rafan n ma,  
 dangu naxanle gbeen na.

**27** A mato, sofa sεnbεmane bata faxa!  
 Sofa fangamane bata raxɔri!

## 2

### *Dawuda yi findi Yuda mangan na*

**1** Na feene dangu xanbini, Dawuda yi Alatala  
 maxɔdin, a naxa, “N lan n xa siga Yuda taana nde

---

\* **1:22: Silanfanna:** Sofane yεngeso degεmāna.

yi ba?” Alatala yi a yabi, a naxa, “On.” Dawuda yi a maxədin, a naxa, “N sigan minen?” Alatala yi a yabi, a naxa, “Xebiron yi.”

<sup>2</sup> Dawuda yi siga e nun a jnaxalan firinne, Ax-inowami, Yesereli kaana e nun Abigayili, Nabali Karemelle kaana kaja gilena.

<sup>3</sup> A yi a fōxərabirane fan nun e denbayane xali, e sa dəxə Xebiron nabilinni.

<sup>4</sup> Nayi, Yuda bənsənna muxune yi fa Xebiron yi alogo e xa Dawuda findi Yuda mangan na.

E to a fala Dawuda xa a Yabesi-Galadi kaane bata yi Səli maluxun,

<sup>5</sup> a yi xərane rasiga a faladeni e xa, a naxa, “Alatala xa ε baraka ε to Səli maluxunxi ε kanna, ε hinanna mayita a mabinni.

<sup>6</sup> Ala xa Alatala fan ε suxu hinanna nun lan-nayani. N tan fan fanma ε ra nən, bayo ε na nan ligaxi.

<sup>7</sup> Iki, ε səbe so, ε wəkile. Ε kanna Səli bata faxa, Yuda kaane n tan nan sugandixi mangan na e xun na.”

### *Yiseboseti yi findi Isirayila mangan na*

<sup>8</sup> Abineri, Neri a dii xəməna, Səli a sofa kuntigin bata yi Yiseboseti suxu. Yiseboseti, Səli a dii xəmən nan yi a ra. Abineri yi a xali Maxanayin taani.

<sup>9</sup> A yi a dəxə mangan na Galadi xun na e nun Asuri nun Yesereli nun Efirami nun Bunyamin nun Isirayila birin xun na.

<sup>10</sup> Yiseboseti, Səli a dii xəmən finde Isirayila man-gan na, a bata yi jnəe tonge solomasəxə sətə. A jnəe firin nan ti mangayani. Koni Yuda bənsənna bata yi bira Dawudaa mangayaan fōxə ra.

**11** Dawuda *jee* solofer e nun kike sennin nan ti mangayani Xebiron yi Yuda bonsonna xun na.

*Yengen Yuda nun Isirayila tagi*

**12** Neri a dii xemena Abineri nun Soli a dii xemem Yiseboseti a walikene yi keli Maxanayin taani, e siga Gabayon taani.

**13** Seruya a dii xemem Yowaba nun Dawudaa walikene fan yi kiraan suxu. E yi naralan Gabayon ige doxedeni. Ndee yi lu ige doxeden foxo kedenni, ndee fan yi lu foxo kedenni.

**14** Abineri yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Banxulanna ndee xa keli, e yengen so en yetag.” Yowaba yi a yabi, a naxa, “E xa keli.”

**15** Sofane yi keli, e yi tenge muxu fu nun firin yi Bunyamin bonsonni, Soli a dii xemem Yiseboseti xa, muxu fu nun firin yi Dawudaa walikene ye. E e maso e bode ra.

**16** Birin yi a yenge so boden suxu a xunna ma, a yi a soxon a jensenni silanfanna ra, e birin yi bira e bode xon. E na yiren xili sa, “Fanye Xeena” Gabayon yamanani.

**17** Na loxoni, yenge gbeen yi keli. Dawudaa walikene yi Abineri nun Isirayila kaane no na yengeni.

**18** Seruya a dii saxanne Yowaba nun Abisayi nun Asaheli nan yi menni. Asaheli yi xulun alo bolena,

**19** a yi Abineri sagatanma, a mi yi xetema a foxo ra, a mi siga a yiifanna ma hanma a komenna ma.

**20** Abineri yi a xanbi rato, a yi a fala, a naxa, “I tan Asaheli nan a ra ba?” A yi a yabi, a naxa, “N tan na a ra.”

**21** Abineri yi a fala a xa, a naxa, “Siga yiifanna ma hanma komenna ma, i sa banxulanna nde

yεngε, i yi a yεngε yi se tongoxine ba a yii.” Koni Asaheli mi yi waxi xεtε feni Abineri fοxο ra.

<sup>22</sup> Abineri mən yi a fala Asaheli xa, a naxa, “Xεtε n fοxο ra. Nanfe a ligε n xa i bənbə, n yi i faxa? Na xanbi ra, n mi fa nəe i tada Yowaba yεtagi toε.”

<sup>23</sup> Koni Asaheli mi tin kiraan masarε. Nayi, Abineri yi a sοxən a kuini tanban xunna boden na, tanban yi sa mini Asaheli fari. A bira, a faxa. Naxanye birin yi fama Asaheli faxaxin biradeni, ne yi ti menni.

<sup>24</sup> Yowaba nun Abisayi yi bira Abineri fοxο ra. Sogen bira waxatin naxan yi, e yi fa Ama geyaan fari, Giyahi yεtagi, Gabayon tonbonna kiraan xɔn.

<sup>25</sup> Bunyamin sofane yi e malan Abineri xanbi ra, e findi ganla ra e ti geyaan xun tagi.

<sup>26</sup> Abineri yi Yowaba xili, a yi a fala a xa, a naxa, “Silanfanna luyε faxan tiyε tun ba? I mi a kolon a na rajanna naxuma ayi nən? I luma han waxatin mundun, i mi a fala yamaan xa a e xa xεtε en ngaxakedenne fοxο ra?”

<sup>27</sup> Yowaba yi yabin ti, a naxa, “N bata n kəlo habadan Ala yi, xa i mi yi falan ti nun, n ma muxune mi yi xεtεma ε fοxο ra han tila xətənni.”

<sup>28</sup> Yowaba yi xətaan fe. A sofane yi xεtε Isirayila kaane fοxο ra, e yi yεngεn dan.

<sup>29</sup> Abineri nun a sofane yi sigan ti kəna ngaan na Araba yamanani. E Yurudən baani gidi, e Bitiron birin yigidi e sa Maxanayin taan li.

<sup>30</sup> Yowaba xεtεxina Abineri fοxο ra, a yi yamaan birin malan, Dawudaa walikeεn muxu fu nun solomanaanin yi dasaxi e nun Asaheli.

<sup>31</sup> Koni Dawudaa muxune bata yi muxu

kemə saxan e nun tonge sennin faxa Bunyamin bɔnsɔnna muxune nun Abineri a muxune ra.

<sup>32</sup> E fa Asaheli ra, e yi a maluxun a fafe gaburun na Beteləmi yi. Na xanbi ra, Yowaba nun a muxune yi sigan ti kœna ngaan na, e sa so Xebiron yi xətən dəni.

## 3

*Dawuda diin naxanye bari  
Taruxune Singen 3.1-4*

<sup>1</sup> Yengen bu nən Səli a denbayaan nun Dawudaa denbayaan tagi han! Dawuda sənbən yi gboma ayi nən tun, Səli a denbayaan tan sənbən yi lu jənje.

<sup>2</sup> Dawuda yi dii xəməne sətə Xebiron taani. A dii singen yi xili nən Aminon, naxan nga yi Yesereli kaana Axinowami ra.

<sup>3</sup> A diin firindena, Kileyabi, naxan nga yi Abigayili ra, Karemele kaan Nabali a kaja gilena. A diin saxandena, Abisalomi, naxan nga findi Gesuri taan Manga Talamayi a dii təmen Maka ra.

<sup>4</sup> A diin naanindena, Adoniya, naxan nga findi Xagiti ra, a diin suulundena, Sefati, naxan nga yi Abitali ra.

<sup>5</sup> A dii sennindena, Yitireyami, Dawudaa naxanla Egelaa dii xəməna. Diini itoe nan sətə Dawuda xa Xebiron yi.

*Abineri yi a mə Yiseboseti ra*

<sup>6</sup> Yengen waxatini Səli a denbayaan nun Dawudaa denbayaan tagi, Abineri sənbən yi gbo ayi Səli a muxune xun na.

<sup>7</sup> Konyi naxanla\* nde yi Səli yii naxan yi xili Risipa, Ayaan dii təməna. Yiseboseti yi a fala Abineri xa, a naxa, “Nanfera ε nun n baba konyi naxanla sigaxi ε sa kafu?”

<sup>8</sup> Yiseboseti a falan yi Abineri xələ kati, a yi a yabi, a naxa, “I n mirixi Yuda bənsənna baren nan na ba? To, n walima tinxinna nin i baba Səli a denbayaan xa, e nun a ngaxakedenne nun a xəyine, n mi i so Dawuda yii. I fa n mafalama naxanli ito nan ma fe ra to?

<sup>9</sup> Alatala xa tərə naxin sa n fari xa n mi a ligi Dawuda xa alo Alatala layirin tongoxi a xa kii naxan yi,

<sup>10</sup> a to a fala, a a mangayaan bama nən Səli a denbayaan yii, a yi Dawuda dəxə mangan na Isirayila xun na e nun Yuda, keli Dan ma han sa dəxə Beriseba ra.”

<sup>11</sup> Bayo Yiseboseti yi gaxuxi Abineri yee ra, a mi nə a fala keden peen yabə.

<sup>12</sup> Abineri yi xərane rasiga a faladeni Dawuda xa, a naxa, “Nde gbee yamanan na? En layirin xidi en tagi, n na i maliyə nən Isirayila birin yi lu i fəxə ra.”

<sup>13</sup> Dawuda yi a yabi, a naxa, “N tinxi, n layirin xidi en tagi, koni n fe keden nan maxədinxı i ma, i mi fa n yetagin toma, fə i na fa Mikali ra, Səli a dii təməna, i nəma fə n fəma.”

<sup>14</sup> Dawuda yi xərane rasiga a faladeni Səli a dii xəmən Yiseboseti xa, a naxa, “N ma naxanla Mikali so n yii, n Filisiti xəmə kəmə banxulan naxan futu se ra.”

---

\* **3:7: Konyi naxanle** sariyan səbəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin na a ra, a naxan sətə a naxanla ra.

**15** Nayi, Yiseboseti yi sa Mikali ba a xemən Pali-tiyeli yii, Layisi a dii xeməna.

**16** A xemən wugamatən yi bira a fəxə ra han Baxurin taani. Nayi, Abineri yi a fala a xa, a naxa, “Xetə i konni.” A yi xetə.

**17** Abineri nun Isirayila fonne yi falan ti, a yi a fala e xa, a naxa, “Ə waxi nən Dawuda xən mangayani xabu to mi a ra,

**18** awa, a ligə waxatin ni i ra, amasətə Alatala bata falan ti Dawudaa fe yi, a naxa, ‘N nan n ma yamaan xərəyama, Isirayila, n ma walikeən Dawuda nan xən Filisitine yii e nun yaxun bonne.’”

**19** Abineri mən yi falan ti Bunyamin kaane fan xa. Na xanbi ra, a sa rali Dawuda ma Xebiron yi, naxan birin nafan Isirayila kaane ma e nun Bunyamin bənsənna muxune ma.

**20** A yi fa Dawuda fəma Xebiron yi, muxu məxəjənə biraxi a fəxə ra, Dawuda yi donse donna naxan xaxani tən Abineri xa e nun muxun naxanye yi a fəxə ra.

**21** Abineri yi a fala Dawuda xa, a naxa, “N kelima nən, n siga, n sa Isirayila birin malan n kannə sənbən bun ma, mangana. E layirin fenma nən ε nun ne tagi, i mangayaan ligə yiren birin yi alo i waxi a xən kii naxan yi.” Dawuda yi tin Abineri yi siga bəjənə xunbenli.

### *Yowaba yi Abineri faxa*

**22** Na dangu xanbini, Yowaba nun Dawudaa muxune yi fa sa keli yəngəni, e yi fa yəngə yi se tongoxi wuyaxi ra e yii. Abineri mi yi fa Dawuda

fema Xebiron yi, bayo Dawuda tin nən a yi siga bɔŋe xunbenli.

<sup>23</sup> Yowaba fa waxatin naxan yi e nun ganla naxan yi a fɔxɔ ra, e yi a fala a xa a Neri a dii xemena Abineri bata yi fa mangan fema, a yi a lu a siga bɔŋe xunbenli.

<sup>24</sup> Yowaba yi siga mangan konni, a yi a fala mangan xa, a naxa, “I nanse ligaxi? Abineri yi fa i konni, i yi a lu a siga bɔŋe xunbenli?

<sup>25</sup> Anu, i a kolon a Neri a dii xemena Abineri faxi i yanfadeni alogo a xa i siga kiin nun i xete kiin kolon e nun i naxan ligama.”

<sup>26</sup> Yowaba keli xanbini Dawuda konni, a yi xerane rasiga Abineri neŋe xən, ne yi sa a li fɔ Sira ige dɔxədeni, e sa fa a ra. Dawuda mi yi a kolon.

<sup>27</sup> Abineri xete waxatin naxan yi Xebiron yi, Yowaba yi a xili taan so dəen dəxən, alo a wundo falan nan tima a xa. A yi a səxən menni a kuini, alogo a xa a xunyena Asaheli gbee faxan neŋxɔ.

<sup>28</sup> Dawuda to a mε naxan danguxi, a yi a fala, a naxa, “Alatala a kolon n tan nun n ma mangayaan mi findixi Neri a dii xemena Abineri faxa feen sabun na mumε!

<sup>29</sup> Na goronna xa dɔxɔ Yowaba nun a denbayaan xun ma. Muxuna nde xa lu Yowabaa denbayani kɔrɔsilaan luyε naxan ma hanma dogonfonna, hanma naxan sigan tiyε dunganna ra, hanma e faxa silanfanna ra, hanma donse mi naxan yii.”

<sup>30</sup> Yowaba nun a tada Abisayi Abineri faxa na kii nin, amasɔtɔ a bata yi e xunyena Asaheli faxa Gabayon yi yengeni.

<sup>31</sup> Dawuda yi a fala Yowaba xa e nun yamaan naxan yi biraxi a fɔxɔ ra, a naxa, “E ε dugine yibɔ, ε

kasa b̄enb̄eli dugine ragodo ε ma sununi, ε Abineri  
saya feen liga.” Manga Dawuda yεtεen yi bira  
binbin fɔxɔ ra.

<sup>32</sup> E yi Abineri maluxun Xebiron yi. Mangan yi  
a xuini te, a wuga, yamaan birin yi wuga.

<sup>33</sup> Mangan yi saya sigin sa Abineri xa, a naxa,  
“Abineri yi lan ba a faxa  
alo xaxilitarena?

<sup>34</sup> I yiine mi yi xidixi,  
i sanne mi yi xidixi.

Anu, i bata faxa  
alo muxu faxane na muxun naterena.”

Yamaan birin mɔn yi Abineri wuga.

<sup>35</sup> Na xanbi ra, e yi e maso Dawuda ra alogo e xa  
donseen so a yii, sogen mɔn yi na, koni Dawuda yi  
a kɔlɔ, a naxa, “Ala xa tɔrɔya naxin sa n fari xa n  
donseen don benun sogen bira waxatini.”

<sup>36</sup> Yamaan birin yi na kolon, na yi rafan birin  
ma.

<sup>37</sup> Nayi, Yuda yamaan birin nun Isirayila kaane  
yi a kolon a mangan xa mi yamarin fixi alogo Neri  
a dii xemena Abineri xa faxa.

<sup>38</sup> Dawuda mɔn yi a fala a walikene xa, a naxa,  
“Ε a kolon ba fa fala a Isirayila kuntigi gbeena nde  
bata faxa to?

<sup>39</sup> Hali mangan to n na, n senben naxin na a ra  
iki. Muxune itoe, Seruyaai dii xemene dangu n tan  
na. Alatala yεtεen xa e tɔrɔ e to faxani ito tixi.”

## 4

### *Yiseboseti faxa fena*

<sup>1</sup> Soli a dii xemēn Yiseboseti to a me a Abineri  
bata yi faxa Xebiron yi, a yii xudin yi tuyε ayi,  
gaxun yi Isirayila kaane birin suxu.

<sup>2</sup> Gali kuntigi firin yi Səli a dii xəmən yii, Banaha nun Rekabu. Rimən Beroti kaan nan ma dii xəmə yi e ra, Bunyamin bənsənni.

<sup>3</sup> Amasətə Beroti kaane yi yatexi nən alo Bunyamin bənsənnə, Beroti kaane bata yi fa, e dəxə Gitayin taani, e dəxi dənaxan yi han to.

<sup>4</sup> Səli a dii xəmən Yonatan ma dii xəməna nde yi na naxan yi ləbutənxı. A jəee suulun nan yi a ra Səli nun Yonatan faxa feen xibarun yi fama waxatin naxan yi, sa keli Yesəreli taani. Na nan a ligə, dii ngana nde yi a tongo mafuren, a yi bira, a yi findi sanmadəntəən na, a tan diin yi xili nən Mefiboseti.

<sup>5</sup> Beroti kaan Rimən ma dii xəməne, Rekabu nun Banaha yi siga Yisebosəti konni soge xələni, e yi a li xiye yanyin na.

<sup>6</sup> E soə banxin tagini alo e yi murutun nan tongoma, e yi Yisebosəti səxən a kuini. Na xanbirə, Rekabu nun a xunyən Banaha yi e gi.

<sup>7</sup> E soə banxini, mangana a matabun saden ma, e yi a səxən, e a faxa. E a xunna xaba a də, e yi a xunna suxu e yii, e siga yire xunkuyeni Araba kiraan xən ma.

<sup>8</sup> E yi Yisebosəti xunna xali Manga Dawuda fəma Xebiron yi, e yi a fala a xa, e naxa, “Yisebosəti xunna nan ito ra, Səli a dii xəməna, i yaxuna, naxan yi wama i faxa feni. To, Alatala bata i gbeen jəxə Səli nun a xanbin na.”

<sup>9</sup> Dawuda yi a fala Beroti kaan Rimən ma dii xəməne xa, Rekabu nun a xunyən Banaha, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi, a tan naxan n ba tərən birin yi.

<sup>10</sup> Naxan a fala n xa, a naxa, ‘Səli bata faxa,’ naxan yi laxi a ra a a bata xibaru fəjin nali n ma,

n na a suxu nən, n yi a faxa Sikilaga yi, alogo a xa na xibaru fajin saranna sətə.

<sup>11</sup> Naxudene muxu tinxinxin faxa waxatin naxan yi banxini a saden ma, iki n mi a wunla maxədinjə ε ra ba, n yi ε jnan bəxən fari?"

<sup>12</sup> Dawuda yi yamarin fi a sofa banxulanne ma e xa Rekabu nun a xunyən Banaha faxa. Na xanbi ra, e yi e yiine nun e sanne bolonjə a ra, e yi e singan Xebiron ige ramaradeni. E yi Yiseboseti xunna maluxun Neri a diina Abineri gaburun na Xebiron yi.

## 5

### *Dawuda yi findi mangan na Isirayila xun na Taruxune Singen 11.1-9*

<sup>1</sup> Isirayila bənsənne birin yi fa Dawuda fəma Xebiron yi. E yi a fala, e naxa, "En wuli keden fasa keden.

<sup>2</sup> A fələni, Səli yi nxə mangan na waxatin naxan yi, i tan nan yi tixi Isirayila ganla yee ra. Alatala bata yi a fala i xa, a naxa, 'I tan nan findima n ma yamana Isirayila kantan muxun na, i findi e yee ratiin na.'

<sup>3</sup> Nayi, Isirayila fonne birin yi fa mangan fəma Xebiron yi, Manga Dawuda yi layirin tongo e xa Xebiron yi Alatala yetagi. E yi turen sa a xunni a dəxə feen na Isirayila mangan na.

<sup>4</sup> Dawuda findi mangan na a jee tongue saxanden nan ma, a yi jee tongue naanin ti mangayani.

<sup>5</sup> A yi mangayaan liga Yuda xun na Xebiron yi jee solofer kike sennin, a yi jee tongue saxan nun

saxan ti mangayani Yuda nun Isirayila birin xun na Yerusalen yi.

*Dawuda yi Yerusalen taan nə*

<sup>6</sup> Manga Dawuda nun a fɔxərabirane yi siga Yerusalen xili ma. Yebusu kaan naxanye yi na yamanani, ne yi a fala Dawuda xa, e naxa, “I mi soe be, bayo hali danxutəne nun sankalatəne nəe i kedə nen.” Nanara, e mirixi a ma, e naxa, “Dawuda mi nəe soe be.”

<sup>7</sup> Koni, Dawuda yi Siyon yinna suxu a sənbəni, a naxan xili sa Dawudaa Taana.

<sup>8</sup> Na ləxəni, Dawuda yi a fala, a naxa, “Naxan yo waxi Yebusu kaane nə feni, fə na kanna xa siga kiraan nan xən naxan gixi sa lan igen ma alogo a yi e masətə, Dawuda yi na ‘sankalatəne nun danxutəne’ rajaxu.” Nanara, a falama a “Danxutəne nun sankalatəne” mi soma Ala Batu Banxini.

<sup>9</sup> Dawuda yi dəxə taan yire makantaxini, a yi mən xili sa a Dawudaa Taana. Na xanbi ra, Dawuda yi mənna nun na rabilinna ti keli Milo gbingbinna ma siga han taa tagini.

<sup>10</sup> Nayi, Dawuda sənbən yi lu gbo ayi tun, bayo Alatala yi a xən, Ala Sənbən Birin Kanna.

*Dawudaa mangayaan yi baraka  
Taruxune Singen 14.1-2*

<sup>11</sup> Tire taan mangan Xurami yi xərane rasiga Dawuda ma, e yi suman wudin xali na e nun wudi rawanle nun gəmə masonle naxanye manga banxin ti Dawuda xa.

<sup>12</sup> Dawuda yi a kolon a Alatala yatin nan a findixi mangan na Isirayila xun na, a yi a mangayaan sənbə so masətə a yamana Isirayila fe ra.

<sup>13</sup> A keli xanbini Xebiron yi, Dawuda mən yi konyi naxanla\* ndee nun naxanla ndee fen Yerusalen yi, a mən yi dii xəməne nun dii təməne sətə.

<sup>14</sup> Naxanye sətə a xa Yerusalen yi, ne xinle ni itoe ra; Samuwa nun Sobaba nun Natan nun Sulemani

<sup>15</sup> nun Yibixari nun Elisuwa nun Nefegi nun Yafiya

<sup>16</sup> nun Elisama nun Eliyada nun Elifeleti.

*Dawuda yi Filisitine nə  
Taruxune Singen 14.8-16*

<sup>17</sup> Filisitine yi a mə a Dawuda bata yi findi man-gan na Isirayila xun na, e birin yi siga a fendeni. Dawuda yi na mə, a yi so yire makantanxini.

<sup>18</sup> Filisitine yi fa, e xuya ayi Refa lanbanna birin yi.

<sup>19</sup> Dawuda yi Alatala maxədin, a naxa, “N xa siga Filisitine xili ma ba? I e soə n yii ba?” Alatala yi a yabi, a naxa, “Siga, bayo n Filisitine soma nən i yii.”

<sup>20</sup> Nayi, Dawuda yi siga Baali-Perasimi yi, a Filisitine nə dənaxan yi. Ayi a fala, a naxa, “Alatala bata n yaxune raxuya ayi n yee ra, alo fufaan gibiligbinla kalan kii naxan yi.” Nanara, e mənna xili sa Baali-Perasimi.†

<sup>21</sup> E yi e suxurene rabejin mənni, Dawuda nun a fəxərabirane yi e xali.

<sup>22</sup> Filisitine mən yi te, e dəxə Refa lanbanna birin yi.

---

\* **5:13: Konyi naxanle** sariyan səbəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin nan ne ra, a naxanye sətə a naxanla ra. † **5:20: 5.20Baal-i-Perasimi** bunna nən fa fala, “Halagin Kanna.”

<sup>23</sup> Dawuda mən yi Alatala maxədin. Alatala yi a fala a xa, a naxa, “I nama te, dangu e xanbi ra, i yi i maso e ra fətənna də.

<sup>24</sup> I na siga ti xuiin mə wudine kondene yi, i keli e yəngədeni mafuren, bayo Alatala nan tima i yee ra, a Filisiti ganla nə i xa.”

<sup>25</sup> Alatala naxan yamari Dawuda ma, a na ligi, a Filisitine nə, a lu e faxə keli Geba han sa dəxə Geseri taan na.

## 6

*E yi Layiri Kankiraan xali  
Taruxune Singen 13.1-14*

<sup>1</sup> Dawuda mən yi Isirayila sofa sənbəmane birin malan, muxu wuli tonge saxan.

<sup>2</sup> Na ganla yi biraxi a fəxə ra, a siga Baala taani Yuda yi, alogo a xa sa Alaa Kankiraan\* tongo, Ala xinla nan na kankiraan ma, Alatala Sənbən Birin Kanna, naxan dəxi maleka gubugubu kan sawurane tagi.

<sup>3</sup> E yi Alaa Kankiraan sa wontoro nənen kui keli Abinadabo a banxini geyaan fari. Wusa nun Axiyo, Abinadabo a dii xəməne nan yi wontoro nənen nagima.

<sup>4</sup> E yi a tongo Abinadabo a banxini geyaan fari, Axiyo yi sigama a yee ra.

<sup>5</sup> Dawuda nun Isirayila yamaan birin yi səwan mayitama Alatala ra, e maxaseen sifan birin maxama, alo bələnna nun kondenna nun tanbanna nun karijanna nun maxase gbətəye.

---

\* **6:2: 6.2Alaa Layiri Kankirana** fe mən səbexi Xərəyaan 25.10-22 kui.

<sup>6</sup> E to Nakon ma lonna li, Wusa yi a yiini bandun, a Alaa Kankiraan suxu, bayo jingene bata yi salaxun.

<sup>7</sup> Nayi, Alatala yi xələ a ma han! A yi a faxa na xaxilitareya wanla fe ra. Wusa yi faxa mənni, Alaa Kankiraan fəma.

<sup>8</sup> Alatala to Wusa niin ba, a faxa. Nayi, Dawuda yi xələ han, e yi mən xili sa “Wusa halagidena” han to.

<sup>9</sup> Na ləxəni, Dawuda yi gaxu Alatala yee ra, a yi a fala, a naxa, “Alatalaa Kankiraan soma di n konni?”

<sup>10</sup> Nayi, a yi tondi Alatalaa Kankiraan xalə a konni, Dawudaa Taani. A yi a xali Obedi-Edən Gati kaana banxini.

<sup>11</sup> Alatalaa Kankiraan yi lu Obedi-Edən Gati kaana banxini kike saxan, Alatala yi barakan sa Obedi-Edən nun a denbayaan birin ma fe yi.

*Layiri Kankiraan Yerusalən yi  
Taruxune Singen 15.25-16.3*

<sup>12</sup> E sa na fala Manga Dawuda xa a Alatala bata barakan sa Obedi-Edən ma denbayaan birin ma fe yi e nun a gbeen seen naxanye birin na masətə Alaa Kankirana fe ra. Nayi, Dawuda yi Alaa Kankiraan tongo Obedi-Edən yi, a siga a ra Dawudaa Taani səwani.

<sup>13</sup> Alatalaa Kankiraan xali muxune na yi e sanna yə sennin tongo, Dawuda yi jingene keden nun jingene dii raturaxi keden nan bama saraxan na.

<sup>14</sup> Dawuda yi a bodon a sənbən birin na Alatala yətagi, a yi maxidixi saraxarali domaan nan gbansan yi.

**15** Dawuda nun Isirayila yamaan birin yi fa Alatalaa Kankiraan na Yerusalen yi, ḡaxajaxan nun x̄ota xuine yi.

**16** Alatalaa Kankiraan yi soma Dawudaa Taani waxatin naxan yi, S̄eli a dii temen Mikali yi a matoma banxin foye soden na, a yi Manga Dawuda to tuganj̄e ayi, a bodonma Alatalaa Layiri Kankiraan ȳetagi. Na ma, Mikali yi Dawuda rajaxu a b̄ejeni.

**17** Na xanbi ra, e fa Alatalaa Kankiraan na, e yi a d̄ox̄o bubuni, Dawuda naxan ȳelan a xili yi, Dawuda yi saraxa gan daxine nun b̄ej̄e xunbeli saraxane ba Alatala xa.

**18** Dawuda yelin saraxa gan daxine nun b̄ej̄e xunbeli saraxane b̄e waxatin naxan yi, a yi duba Isirayila yamaan xa Alatala Senben Birin Kanna xinli.

**19** A m̄on yi donseene yitaxun Isirayila yamaan birin na, x̄em̄en nun ḡaxanla, birin yi burun s̄ot̄ e nun tamaro bogi xare rafalaxin nun ḡaxun danna rafalaxin xundi keden keden. Na xanbi ra, birin yi siga a konni.

**20** Dawuda yi x̄et̄e a duba a denbayaan xa, S̄eli a dii temen Mikali yi m̄enni a ralandeni. A yi a fala, a naxa, “Binyen mundun yi a ra to Isirayila mangan to yi a ȳet̄e yitama a walik̄e ḡaxanle nun a walik̄e x̄em̄ene ra, alo fuyantenna a liḡe kii naxan yi.”

**21** Dawuda yi Mikali yabi, a naxa, “N na a ligaxi Alatala nan ȳetagi naxan n sugandixi i baba nun a denbayaan birin xa, a n findi Isirayila kuntigin na, a yamana, n nan n ma s̄ewan yitaxi na nan na.

**22** N wama n̄en n̄ xa rajaxu dangu na ra, n̄ yi n̄ ȳet̄e magodo n̄ ȳet̄e ȳetagi. Koni, walik̄e ḡaxanle n̄

binyama nən i naxanye fe falaxi.”

<sup>23</sup> Səli a dii təmen Mikali mi dii sətə han a faxa.

## 7

*Alaa layirin Dawuda xa  
Taruxune Singen 17.1-15*

<sup>1</sup> Manga Dawuda yi so a manga banxin kui. Alatala yi a ratanga a yaxune birin ma naxanye yi a yamanan nabilinxı.

<sup>2</sup> Ləxəna nde, mangan yi a fala Natan xa, a naxa, “Banxin naxan nafalaxi suman wudin na, n na nan kui, koni Alaa Kankiraan mən bubun nan kui.”

<sup>3</sup> Natan yi mangan yabi, a naxa, “Sa i rafan feene birin liga, bayo Alatala i xən.”

<sup>4</sup> Koni na kəeeen na, Alatala yi falan ti Natan xa, a naxa,

<sup>5</sup> “Sa a fala n ma walikəen Dawuda xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa: I tan xa mi batuden tima n xa n luma dənaxan yi.

<sup>6</sup> N yətəen munma lu n batu banxin kui singen, xabu n na Isirayila kaane rəmini ləxəni Misiran fari ma han to, koni n bata lu Isirayila kaane fəxəra bubun kui yiren birin yi.

<sup>7</sup> N siga dənaxan birin yi nxu nun Isirayila kaane, n kuntigi wuyaxi dəxə nən Isirayila xun na, n ma yamana, alogo e xa n ma yamaan masuxu. Koni, na waxatin birin yi, n mi a fala muxu yo xa, n naxa, “Nanfera, i mi suman wudi banxin tixi n xa?”

<sup>8</sup> Nanara, i mən xa a fala n ma walikəen Dawuda xa, i naxa, ‘Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa: N tan nan i baxi xuruse rabayani alogo i xa findi Isirayila yəeratiin na, n ma yamana.

<sup>9</sup> I sigan dənaxan birin yi, n lu nən i xən, n yi i yaxune birin faxa i yətagi, n yi i findi xili gbee kanna ra alo muxu gbeen naxanye bəxə xənna fari.

<sup>10</sup> N yiren soma nən Isirayila yii, n ma yamana, e dəxəma dənaxan yi. E luma nən na, gaxu yo mi e suxə. Muxu paxi yo mən mi fa e paxankatama alo a fələni,

<sup>11</sup> n kitisane dəxə Isirayila xun na waxatin naxan yi, n ma yamana. N na i ratangama nən i yaxun birin ma, i lu bəyəne xunbenli. N tan, Alatala naxan fala tima i xa, Alatala nan banxin tima i xa naxan findima i yixətəne ra mangayani.

<sup>12</sup> I na faxa waxatin naxan yi, i siga i benbane fəma, n yi i yətəna diina nde sugandi, a ti i pəxəni mangayani, n yi a mangayaan sənbə so.

<sup>13</sup> Na nan n batu banxin tima n xa, n yi a mangayaan sənbə so habadan.

<sup>14</sup> N findi a fafe ra, a fan yi findi n ma dii xəmən na. Xa a fe paxin liga, n na a fe paxin saranma nən a ra alo dii fafan diin natərənma kii naxan yi.

<sup>15</sup> Koni, n ma hinanna mi janma a xa, alo n na a ba Səli ma kii naxan yi, n naxan makuya n na.

<sup>16</sup> I ya mangayaan nun i ya denbayaan luma nən n yətagi habadan, bayo i ya mangayaan sənbən luma nən habadan.’ ”

<sup>17</sup> Ala naxan birin fala Natan xa fetoni alo xiyeña, a na birin yəba Dawuda xa.

*Dawuda Ala maxandina  
Taruxune Singen 17.16-27*

<sup>18</sup> Na xanbi ra, Manga Dawuda yi siga, a sa dəxə Alatala yətagi, a yi a fala, a naxa, “Marigina

Alatala, n na a kolon a n tan nun n ma denbayaan mi lan nxu na birin sötö i naxan fixi nxu ma.

<sup>19</sup> Koni, Marigina Alatala, i tan yee ra yi, na xurun. I mōn layirine tongoma n ma denbayaana yee ra sigana fe yi. Marigina Alatala, na lan a raba n tan xa ba, n tan adamadi dərənna?”

<sup>20</sup> “Marigina Alatala, n nœ nanse sœ a fari, bayo i tan yëtëna i ya walikëen kolon?

<sup>21</sup> I ya falana fe ra e nun fata i sagoon na, i bata fe gbeeni ito liga alogo i xa e yita i ya walikëen na.”

<sup>22</sup> “Marigina Alatala, i gbo. Muxu yo mi maliga i tan na. Ala gbëte mi na ba i tan na, alo nxu bata yi a më kii naxan yi yé yo yé.

<sup>23</sup> Siya gbëten mundun dunuya yi naxan luxi alo Isirayila i ya yamana, i tan Ala naxanye raminixi konyiyani? I e xunba nén Misiran kaane nun e alane sënben bun, i yi e findi i ya yamaan na, i siya gbëtene kedi i ya yamaan yee ra, i kabanako fe magaxuxine raba e yëtagi alogo i xa i xinla makënén.

<sup>24</sup> I yi Isirayila findi i ya yamaan na habadan. Alatala, i yi findi nxɔ Ala ra.”

<sup>25</sup> “Iki, Marigina Alatala, i de xuiin naxan tongoxi n tan, i ya walikëen nun n ma denbayaan xa, na xa rakamali habadan. Na liga alo i a falaxi kii naxan yi.

<sup>26</sup> Nayi, i xinla binyama nén habadan. Muxune yi a fala, e naxa, ‘Alatala Sënben Birin Kanna nan Isirayilaa Ala ra.’ Sënben xa lu i ya walikëen Dawudaa denbayani i yëtagi.

<sup>27</sup> I tan, Alatala Sënben Birin Kanna, Isirayilaa Ala, i bata i miriyaan yita n na a i n yixëtene

findima nən mangane ra n jəxəni. Nanara, i ya walikəen bata wəkilən sətə a maxandini ito ti i xən.”

<sup>28</sup> “Marigina Alatala, i tan nan Ala ra, i na naxan fala, na ligama nən. Iki, i bata fala fəjini ito ti i ya walikəen xa.

<sup>29</sup> Nayi, barakan sa n ma denbayana fe yi al-ogo n yixətəne xa lu mangayani i yətagi habadan alo i bata layirin tongo kii naxan yi. Marigina Alatala, i ya barakan xa lu n ma denbayaan fəxə ra habadan.”

## 8

*Dawuda nə sətəna yəngəni  
Taruxune Singen 18.1-13*

<sup>1</sup> Na waxatin danguxina, Dawuda yi Filisitine nə yəngəni, a yi e rayarabi, a yi yamanan ba e yii.

<sup>2</sup> A mən yi Moyaba kaane nə. Na xanbi ra, a yi e karahan a e xa e sa bəxəni, a yi yamaan maliga lutin na. Lutin yə saxan yo saxan, a yi lutin yə singen nun a firinden muxune faxama nən. A yi a yə saxanden muxune lu e nii ra. Xabu na, Moyaba kaane yi lu Dawuda nəən bun ma, e lu mudun fiyə.

<sup>3</sup> Dawuda mən yi Rexobo a dii xəmən Hadadeseri fan nə yəngəni, Soba mangana, Hadadeseri yi waxi Efirati baan tongo feni waxatin naxan yi.

<sup>4</sup> Dawuda yi yəngə so wontoro wuli keden kəmə soloferə suxu yəngəni e nun sofa wuli məxəjə. A yi soone birin san xanbi ra fasane bolon fə soo kəmə jəxəndən a naxanye ramara.

<sup>5</sup> Arami kaane to keli Damasi taani fa Soba mangan Hadadeseri malideni, Dawuda yi ne sofa wuli məxəjən nun firin faxa.

<sup>6</sup> A yi a yamana kanne dəxə Damasi taani Arami yamanani, Arami kaane yi lu Dawudaa yamarin bun, e lu mudun soe a yii. Dawuda na yi siga dədə, Alatala yi xunna kenla fima nən a ma.

<sup>7</sup> Dawuda yi Hadadeseri a sofane yε masansan wure lefa xεma daxine tongo, a siga e ra Yerusalen yi.

<sup>8</sup> Manga Dawuda mən yi sula wuyaxi tongo Berotayi taani e nun Betaxa taani, Hadadeseri a taane.

<sup>9</sup> Tohu, Xamata mangan yi a mε a Dawuda bata Hadadeseri a sofane birin nə yεngəni.

<sup>10</sup> A yi a dii xεmən Yorami rasiga Manga Dawuda ma, alogo a xa sa a xəntən a nə sətəna fe ra Hadadeseri yεngəni, bayo Tohu nun Hadadeseri yi yεngəni. Yorami yi siga xεma seene ra e nun gbetin nun sulana.

<sup>11</sup> Manga Dawuda yi ne fi Alatala ma, alo a gbeti fixən nun xεmaan fi Ala ma kii naxan yi, a naxanye tongo siyane yii a naxanye nə:

<sup>12</sup> Arami nun Moyaba nun Amonine nun Filisitine nun Amalekine. A mən yi seene fi Ala ma, a naxanye tongo yεngəni Rexobo a dii xεmən Hadadeseri yii, Soba mangana.

<sup>13</sup> Dawuda xinla sətə na kii nin, a yelin xanbini Arami kaane nəe Fəxə Lanbanni. A muxu wuli fu nun solomasəxə faxa.

<sup>14</sup> A yi yamana kanne lu Edən yi alogo na xa lu Dawudaa yamarin bun ma. Dawuda na yi siga dədə, Alatala yi xunna kenla fima nən a ma.

*Dawudaa kuntigi gbeene fe  
Taruxune Singen 18.14-17*

<sup>15</sup> Dawuda yi lu Isirayila birin xun na. A yi kitikendən sama tinxinna nin a yamaan birin yi.

<sup>16</sup> Seruyaa dii xemən Yowaba nan yi sofa kungtin na, Axiludu a dii xemən Yosafati nan yi mangana yenla ra.

<sup>17</sup> Axitubaa dii xemən Sadəki nun Abiyatari a dii xeməna Aximeleki nan yi saraxaraline ra. Seraya nan yi səbeli tiin na.

<sup>18</sup> Benaya, Yehoyadaa dii xemən nan yi Keretine nun Peletine fəxəra, saraxaraline nan yi Dawudaa dii xeməne ra.

## 9

### *Dawuda yifan Mefiboseti ra*

<sup>1</sup> Ləxəna nde, Dawuda yi maxədinna ti, a naxa, “Səli a denbayaan muxuna nde mən luxi ba, alogo n xa hinan a ra Yonatan ma fe ra?”

<sup>2</sup> Walikəna nde yi Səli a banxini nun, a xili Siba, e fa na ra Dawuda fəma. Mangan yi a maxədin, a naxa, “Siba nan i tan na ba?” A yi a yabi, a naxa, “N tan i ya walikəen na a ra.”

<sup>3</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “Muxe mi fa Səli a denbayani ba, n na Alaa hinanna yite naxan na?” Siba yi mangan yabi, a naxa, “Yonatan ma dii xemə kedən mən na yi naxan sanne kalaxi.”

<sup>4</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “A minən?” Siba yi mangan yabi, a naxa, “A sa Amiyəli a dii xemən Makiri a banxini Lodebara yi.”

<sup>5</sup> Dawuda yi muxuna nde rasiga a tongodeni Amiyəli a dii xemən Makiri a banxini Lodebara yi.

<sup>6</sup> Səli mamandenna, Mefiboseti, Yonatan ma dii xemən fa waxatin naxan yi Dawuda konni, a bira bəxəni Dawuda yetagi, a yetagin yi lan bəxən ma.

Dawuda yi a maxədin, a naxa, “Mefiboseti nan i tan na ba?” A yi a yabi, a naxa, “N tan nan yati a ra, mangana.”

<sup>7</sup> Dawuda yi a fala a xa, a naxa, “I nama gaxu. I baba Yonatan ma fe ra, n waxi hinan feni i ra. N na i taje Səli a bəxən birin soma nən i yii, i mən yi i dəge n ma tabanla ra.”

<sup>8</sup> Mefiboseti yi a xinbi sin, a naxa, “Mangana, nanse i ya walikeen na, alogo i xa i yəen ti bare faxaxin na alo n tan?”

<sup>9</sup> Mangan yi Siba xili, Səli a walikəna, a yi a fala a xa, a naxa, “Səli nun a denbayaan gbeen seen naxan birin na, n ne soma nən i kanna Səli mamandenna yii, Mefiboseti.

<sup>10</sup> I tan nun i ya dii xəmene nun i ya walikene, ε bəxən walima nən a xa, alogo ε xa a denbayaan balo. Mefiboseti tan a dəgema nən n ma tabanla ra ləxə yo ləxə.” Dii xəmə fu nun suulun yi Siba yii e nun walike məxəjə.

<sup>11</sup> Siba yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangan naxan birin yamarixi, n na ligama nən.” Dawuda bata yi a fala, a naxa, “Mefiboseti a dəgema nən n ma tabanla ra, alo manga diina.”

<sup>12</sup> Dii xəmə keden yi Mefiboseti yii, a xili Mika. Naxanye birin yi Siba a banxini, Mefiboseti a walikeen nan yi ne ra.

<sup>13</sup> Bayo a yi godoma a san firinne birin ma, a yi dəxə Yerusalən yi, alogo a xa nə sigə a dəgedeni mangan konni a tabanla ra ləxə yo ləxə.

## 10

*Dawuda nun Amonine yəngəna  
Taruxune Singen 19.1-19*

<sup>1</sup> Na dangu xanbini, Amonine mangan yi faxa, a dii xemén Xanun yi dəxə a jəxəni.

<sup>2</sup> Dawuda yi a miri, a naxa, “N hinanma nən Naxasi a dii xemén Xanun na, alo a fafe hinan n na kii naxan yi.” Dawuda yi xərane rasiga alogo e xa sa a fafe sayaan xəntən. Dawudaa xərane to sa so Amonine yamanani,

<sup>3</sup> Amonine kuntigine yi a fala Xanun xa, e kanna, e naxa, “I laxi a ra a Dawuda muxune rafaxi i fafe saya xəntənden nan tun yi ba? E mi faxi kətən xan na ba alogo e xa taan nakərəsi, ləxəna nde e yi nə a suxə?”

<sup>4</sup> Nayi, Xanun yi Dawudaa xərane suxu, a yi e də xabene fəxə kedenna bi, a yi e domane raxaba e xərəne yilanni, a yi e raxətə.

<sup>5</sup> E fa xərane fe dəntəgen sa Dawuda xa, a xəra gbətəye rasiga e ralandeni, bayo e yi yagixi han! Mangan yi a fala e xa, a naxa, “Ə lu Yeriko yi han ə də xabene yi mini. Na xanbi ra, ə fa so be.”

<sup>6</sup> Amonine yi a to a e bata ranaxu Dawuda ma alo se kunxin xirina. Nayi, e yi sofa wuli məxəjəne tongo Arami kaan naxanye yi kelixi Beti-Rexobo nun Soba yi, e yi wuli keden tongo Maka mangana sofane yə, e nun wuli fu nun firin Tobo kaane yə.

<sup>7</sup> Dawuda yi na mə, a yi sofa kuntigin Yowaba nun a sofa kəndəne birin nasiga e yəngədeni.

<sup>8</sup> Amonine yi mini, e ti yəngə so xinla ma e taan so dəen na. Arami kaan naxanye yi kelixi Soba nun Rexobo yi e nun Tobo nun Maka sofane fan yi sa e malan fəxə kedenni burunna ra.

<sup>9</sup> Yowaba to a kolon a yəngən yi a yee ra, a yi a xanbi ra, a yi Isirayila sofa kəndəna ndee sugandi Arami kaane yəngə xinla ma.

**10** A yi sofa dɔnxɛne lu a tada Abisayi a yamarin bun ma Amonine yɛngɛ xinla ma.

**11** Yowaba yi a fala a tada xa, a naxa, “Xa Arami kaane sɛnbɛn gbo n xa, i fa n mali. Xa Amonine fan sɛnbɛn gbo i xa, n fan yi sa i mali.

**12** I tunnafan, en na en wɛkile, en yi en ma yamaan xun mayɛngɛ e nun en ma Alaa taane, naxan nafan Alatala ma, a xa na liga.”

**13** Yowaba nun a ganla yi e maso Arami kaane yɛngɛdeni, koni ne yi e gi e yɛɛ ra.

**14** Amonine to a to, a Arami kaane bata e gi, e fan yi e gi Yowaba tada Abisayi bun. E yi sa so e taani. Nayi, Yowaba yi Amonine yɛngɛ feen dan, a xɛtɛ Yerusalɛn yi.

**15** Arami kaane to a to, a Isirayila bata e nɔ, e yi e sɛnbɛn malan.

**16** Arami kaan naxanye yi Efirati baan kidi ma, Hadadeseri yi xɛrane rasiga ne ma. E yi fa Xelama yi. Hadadeseri a sofa kuntigin Sofaki nan yi e xun na.

**17** Dawuda to na mɛ, a yi Isirayila kaane birin malan, a Yurudɛn baan gidi, a siga Xelama yi. Arami kaane yi ti yɛngɛ so xinla ma Dawuda yɛɛ ra. E yɛngɛ.

**18** Arami kaane yi e gi Isirayila kaane yɛɛ ra, Dawuda nun a ganla yi yɛngɛ so wontoro sofa muxu kɛmɛ solofera faxa e nun soo ragi wuli tonge naanin, a mɔn yi sofa kuntigin Sofaki fan yɛngɛ, a yi a faxa mɛnni.

**19** Mangan naxanye birin yi Hadadeseri a nɔɔn bun ma, ne to a to a Isirayila bata e nɔ, e dɛ fanna fen e ra. E yi lu Isirayila kaane nɔɔn bun ma. Xabu na dangu, Arami kaane mi fa susu Amonine

maliyε.

## 11

### *Dawuda nun Batiseba fe*

<sup>1</sup> Nee nenen fɔlɔma, mangane yi darixi mine yɛngɛ sodeni waxatin naxan yi, Dawuda yi Yowaba nun a sofa wekilexine nun Isirayila ganla birin nasiga, alogo e xa sa Amonine yɛngɛ, e yi e manga taan Rabaha rabilin. Koni, Dawuda tan lu nen Yerusalen yi.

<sup>2</sup> Ninbanna nde ra, Dawuda yi keli a siga a masiga tideni a manga banxin xun tagi, a sa a kondeni, a yi naxanla nde to a maxɛ. A yi tofan han.

<sup>3</sup> Dawuda yi xerane rasiga na naxanla xibarun fendeni. E yi a fala a xa, e naxa, “Batiseba na a ra, Eliyami a dii temena, Yuriya Xiti kaana naxanla.”

<sup>4</sup> Dawuda yi xerane rasiga a xilideni. A yi fa a konni, a yi a kolon naxanla ra. A yi baxi yelindeni a kike wanla ra.

<sup>5</sup> Na naxanla yi fudikan, a yi xeraan nasiga a faladeni Dawuda xa, a naxa, “N bata fudikan de.”

<sup>6</sup> Nayi, Dawuda yi xeraan nasiga Yowaba ma, a naxa, “Yuriya Xiti kaan nafa n ma.” Yowaba yi Yuriya rafa Dawuda ma.

<sup>7</sup> Yuriya yi siga Dawuda fɛma, a yi a maxɔdin Yowaba a fe ma, a yi a maxɔdin yamaan nun yɛngɛn kiin ma.

<sup>8</sup> Na xanbi ra, a yi a fala a xa, a naxa, “Siga i konni, i sa i matabu.” Yuriya yi mini manga banxini, mangan yi finmaseene rasiga a ma.

<sup>9</sup> Koni Yuriya yi a sa manga banxin dɛen na e nun a kanna walikɛen bonne, a mi siga a banxini.

**10** E to na fala Dawuda xa, a yi Yuriya maxədin, a naxa, “I mi kelixi sigati xunkuyen xan yi iki? Nanfera i mi sigama i konni?”

**11** Yuriya yi Dawuda yabi, a naxa, “Alaa Kankiraan nun Isirayila ganla nun Yuda kaane birin bubune nan kui, n kanna Yowaba nun i ya walikəne fan burunna ra. N tan sigə n konni waxatini ito yi ba, n sa n dəge, n yi n min, nxu nun n ma naxanla yi kafu? N bata n kələ i yi, n mi na fe sifan ligə mume!”

**12** Dawuda yi a fala Yuriya xa, a naxa, “I mən xa lu be to, tila n yi i rasiga.” Na ma, Yuriya yi lu Yerusalən yi han na xətən bode.

**13** Dawuda yi a xili a xa a dəge, a yi a min a tabanla ra, a yi manpaan min han a xunna yi keli a ra. Koni jinbanna ra, Yuriya yi mini, a yi sa a sa sena nde fari a kanna walikəen bonne fema, a mi siga a banxini.

**14** Na xətən bode xətənni, Dawuda yi bataxina nde səbə Yowaba ma, a yi a so Yuriya yii.

**15** A yi a səbə na bataxin kui, a naxa, “Yəngən dənaxan na jaxu, Yuriya ti mənna yəsən na, ε yi ε masiga a ra, alogo yaxune xa a faxa.”

**16** Nayi, Yowaba yi taan nabilin, a yi a kolon sofa sənbəmane dənaxan yi, a yi Yuriya ti mənni.

**17** Taan sofane yi mini e Yowaba yəngə, e yi Dawudaa sofana ndee faxa. Yuriya Xiti kaan yi bira, a faxa.

**18** Yowaba yi na feen nasiga Dawuda ma yəngən danguxi kii naxan yi.

**19** A yi xəraan ti yamarini itoe ra, a naxa, “I na yelin yəngən kiin yəbə mangan xa waxatin naxan yi,

**20** xa mangan xəlo, a yi a fala, a naxa, ‘Nanfera ε masoxi taan na yenge sodeni? E mi a kolon a e bunna tima nən yinna xun tagi?

**21** Nde Abimeleki faxaxi, Yerubeseti a dii xəmən Tebesi taani? Naxanla nde xa mi se din gəməna nde ragodo a fari yinna xun tagi ba, a yi faxa?\* Nanfera ε masoxi yinna ra?’ Nayi, i yi a fala a xa, i naxa, ‘I ya walikəen Yuriya Xiti kaan fan bata faxa.’”

**22** Xəraan yi siga. A sa na birin yeba Dawuda xa alo Yowaba a fala a xa kii naxan yi.

**23** Xəraan yi a fala, a naxa, “Taan kantan tiine sənbən yi gbo nxu xa. E siga nən nxu xili ma burunna ra, nxu yi e kedi han taan so dəen na.

**24** Xalimakuli kanne yi nxu mabun keli yinna xun tagi, nanara i ya sofana ndee yi faxa alo Yuriya, Xiti kaana.”

**25** Dawuda yi a fala xəraan xa, a naxa, “Siga, i sa Yowaba rawəkile, i yi a fala a xa, i naxa, ‘I nama feni itoe yate fe jaxin na. Yenge yo yenge, faxan tima fəxə firinna birin nin. Taan suxu ki fəni, i yi a kala.’”

**26** Yuriyaa naxanla na mə waxatin naxan yi, a a xəmən bata faxa, a yi sunu.

**27** Koni sunun waxatin to dangu a xun ma, Dawuda yi fa a ra a konni. A yi a findi a naxanla ra, a yi dii xəmən keden bari a xa.

Dawuda feen naxan naba, na yi rajaxu Alatala ma.

## 12

### *Nabi Natan yi Alaa xələna fe fala*

---

\* **11:21:** Na fe mən səbəxi Kitisane 9.53 kui.

<sup>1</sup> Alatala yi Natan nasiga Dawuda ma. Natan yi fa a fëma, a yi a fala a xa, a naxa, “Xëmë firin yi taa kedenni, nafulu kanna nan yi boden na, bodena, yiigelitona.

<sup>2</sup> Xuruse xunxurin nun a xungbeen wuyaxi yi nafulu kanna yii.

<sup>3</sup> Sese mi yi yiigelitõn tan yii fɔ yεxεedi keden, a naxan sara, a yi a baloma, a yi gboma a konni e nun a dii xëmëne. E birin yi donse kedenna nan donma e nun nənəna, a yi xima a dëxõn nən. A yi luxi nən alo a dii temëna.

<sup>4</sup> Lëxəna nde, xəjən yi fa nafulu kanna konni, a mi tin a xuruse keden tongɛ, a yi a faxa, koni a yi sa yiigelitona yεxεedin tongo, a yi na faxa a xəjən xa.”

<sup>5</sup> Dawuda yi xələ na xëmen ma han, a yi a fala Natan xa, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi. Xëmen naxan na ligaxi, a lan a faxa.

<sup>6</sup> Bayo a bata na liga, a mi kininkinin, a yεxεε muñaxin jəxəma nən yεxεε naanin gbëtaye ra.”

<sup>7</sup> Nayi, Natan yi a fala Dawuda xa, a naxa, “I tan nan na xëmen na! Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N tan nan i sugandixi mangan na Isirayila xun na, n tan nan i baxi Səli yii!

<sup>8</sup> N yi i kanna Səli a denbayaan lu i sənbən bun. N yi i kanna jaxanle so i yii. N yi Isirayila yamaan nun Yuda yamaan so i yii. Xa na yi xurun nun, n mən yi nde sə na fari nən.

<sup>9</sup> Nanfera nayi, i n tan, Alatalaa falane rabeñinxì, naxan mi rafan n ma, i yi a liga? I bata Xiti kaan Yuriya faxa yëngəni, i yi a jaxanla findi i gbeen na, i yi a faxa Amonine silanfanna ra.

<sup>10</sup> Awa iki, silanfanna mi a masigama i ya banxin na, bayo i bata n naxanla tongo, i yi a findi i ya naxanla ra.’

<sup>11</sup> Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N tərəyaan nafama nən i ya denbayaan xili ma. N yi i ya naxanle tongo i yee xəri, n yi e so i ya muxuna ndee yii, e yi kafu yanyin na.

<sup>12</sup> Bayo i bata a ligi wundoni, n tan a rakamalima Isirayila birin nan yetagi yanyin na.’ ”

<sup>13</sup> Dawuda yi a fala Natan xa, a naxa, “N bata Alatala yulubin tongo.” Natan yi a fala Dawuda xa, a naxa, “Alatala bata i mafelu i yulubin na, i mi faxama.

<sup>14</sup> Koni bayo i bata a ligi yaxune yi Alatala mafala fata feni ito ra, diin naxan barixi, na faxama nən.”

<sup>15</sup> Na xanbi ra, Natan yi siga a konni.

### *Dawudaa diin yi faxa*

Yuriyaa naxanla diin naxan bari Dawuda ma, Alatala yi na rafura, a lu doyenje.

<sup>16</sup> Dawuda yi Ala maxandi diin xa, a sun. A to so a konni, a xi saxi bəxəni.

<sup>17</sup> A banxin muxune yi a karahan alogo e xa a rakeli bəxəni, koni a mi tin kelə bəxəni, a mi donse don e xən.

<sup>18</sup> Xi soloferede ləxəni, diin yi faxa. Dawudaa walikəne yi gaxu a fale a xa fa fala diin bata faxa. Bayo e yi a falama nən, e naxa, “Diin to yi nejne, en yi falan ti a xa, koni a mi a tuli mati en na, iki en susuma a fale a xa di fa fala diin bata faxa? A mi fe naxina nde ligə ba?”

**19** Dawuda yi a walikene to koyekoyenje e bode tagi, a yi a kolon a diin bata faxa. A yi e maxodin, a naxa, “Diin bata faxa ba?” E yi a yabi, e naxa, “A bata faxa.”

**20** Nayi, Dawuda yi keli bɔxɔni. A yi a maxa, a latikɔnɔnna sa a ma, a dugin masara, a mɔn yi siga Alatala batuden, a yi a batu. Na xanbi ra, a yi siga a banxini, a yi a fala a e xa donseen so a yii, a yi a dège.

**21** A walikene yi a fala a xa, e naxa, “I naxan ligaxi, na bunna nanse ra? Diin to yi neŋe, i sun, i wuga. Awa iki, diin bata faxa, i bata keli, i yi i dège.”

**22** A yi e yabi, a naxa, “Diin yi neŋe waxatin naxan yi, n yi sunuxi, n wugama, bayo n yi mirixi a ma, n naxa, ‘Yanyina nde, Alatala kininkininma nɛn n ma, diin yi kisi.’

**23** Iki, a bata faxa, n sunma nanfera nayi? N nɔe a rakelə ba? N tan sigama nɛn a fəma, koni a tan mi fa fə n fəma sɔnɔn.”

### *Muluku Sulemani bari fena*

**24** Dawuda yi a naxanla Batiseba madendɛn, a yi siga a fəma, a yi a kolon naxanla ra. A dii xemɛn bari, Dawuda yi a xili sa Sulemani. A yi rafan Alatala ma,

**25** nanara Nabi Natan yi a xili sa Yedideya,\* Alatalaa fe ra.

### *Rabaha taan suxu fena Taruxune Singen 20.1-3*

---

\* **12:25: Yedideya** bunna nɛn fa fala “Naxan nafan Alatala ma.”

<sup>26</sup> Na waxatini, sofa kuntigin Yowaba bata yi Rabaha suxu, Amonine manga taana.

<sup>27</sup> A yi xerane rasiga a faladeni Dawuda xa, a naxa, “N bata Rabaha yεngε, n yi e ige baden suxu.

<sup>28</sup> Nayi, iki, gali dənxεn malan, i fa taan nabilin, i a tongo i yεtε xa, n mi wama a tongo feni binyen birin yi lu n xa.”

<sup>29</sup> Dawuda yi gali dənxεn malan, a fa Rabaha yεngε, a yi a tongo.

<sup>30</sup> A yi mangaya taxamaseri kōmōtin tongo na mangan xun na. Na mangaya taxamaseri kōmōtin xεmaan binyen yi kilo tongue saxan liyε, a yi maxidixi gεmε fajni kendēn nan na. E yi a so Dawuda xun na, mangan yi se wuyaxi tongo taani.

<sup>31</sup> Dawuda yi muxune suxu, a yi e ti karahan wanle ra, wudi masonla nun gεmε bəɔn nun wudi sεgεn nun bitikidi bənbəna.<sup>†</sup> A na ligi Amonine taan bonne birin yi. Na xanbi ra, a so Yerusalεn yi e nun a ganla birin.

## 13

### *Aminon nun Tamari a fe*

<sup>1</sup> Na xanbi ra, Dawudaa dii xεmēna Abisalomi xunyε dii temēna nde yi na naxan yi xili Tamari, a yi tofan han, na yi rafan Aminon ma, Dawudaa dii xεmēna.

<sup>2</sup> Aminon xaxinla bata yi keli han a fura Tamari a fe ra, a xunyεna. A yi xədəxə Aminon ma a xa fena nde ligi a ra, amasətə sungutun nasələnxin nan mən yi a ra.

---

<sup>†</sup> **12:31: Bitikidin** mən falama yirena nde yi fa fala “**Birikidina**.”

<sup>3</sup> Koni Aminon lanfana nde yi na, a xili Yonadabo, Simeyaa dii xemena, Dawuda ngaxakedenna, kɔtaden nan yi Yonadabo ra nun.

<sup>4</sup> A yi a fala Aminon xa, a naxa, “Nanfera xətən yo xətən i sunuxi, i tan, manga diina? I mi waxi a fala feni n xa ba?” Aminon yi a yabi, a naxa, “Tamari rafan n ma, nfafaxakedenna Abisalomi xunyenā.”

<sup>5</sup> Yonadabo yi a fala a xa, a naxa, “I yətə rafura i yi i sa saden ma. I baba na fa i fəma waxatin naxan yi, i yi a fala a xa, i naxa, ‘Tin, n xunyen Tamari xa fa donsena nde rafala n xa, a xa a rafala n yətagi, a yətəen yi a so n yii, n yi a don.’ ”

<sup>6</sup> A yi a yətə rafura, a yi a sa. Mangan yi fa a todəni, Aminon yi a fala mangan xa, a naxa, “Tin, n xunyen Tamari xa fa buru firin nafala n yətagi, a yətəen yi e raso n də, n yi e don.”

<sup>7</sup> Dawuda yi xeraan nasiga na faladeni Tamari xa a konni, a naxa, “Siga i tada Aminon konni, i sa donseen nafala a xa.”

<sup>8</sup> Tamari yi siga a tada Aminon ma banxini, a yi a li saxi. A yi se fujin tongo, a burun bənbə, a yi burun nafala a yətagi, a yi e gilin.

<sup>9</sup> Na xanbi ra, a yi e ragodo alogo a xa e don, koni a mi tin. Aminon yi a fala, a naxa, “Muxune birin namini n ma banxini!” Muxune yi mini banxini.

<sup>10</sup> Nayi, Aminon yi a fala Tamari xa, a naxa, “Fa donseen na n xi banxini, i yətəen xa a raso n də, n yi a don.” Tamari burun naxanye rafala, a ne xali a tada Aminon xi banxini.

<sup>11</sup> A yi e soma a yii waxatin naxan yi alogo a xa e don, a yi Tamari suxu, a yi a fala a xa, a naxa, “Tamari, fa be, en fa kafu.”

**12** A yi a yabi, a naxa, “En-en, n tada, i nama n nayagi, amasoto na mi ligama Isirayila yi. I nama na xaxilitareyaan sifan liga.

**13** N sigan minen yi nxu nun n ma yagina? Iluma nen nayi alo xaxilitarena Isirayila yi. Iki, n bata i mafan, a fala mangan xa, a mi tondë n soe i yii mumë.”

**14** Koni a mi a tuli matixi na ra mumë, a yi a suxu senben na, e kafu.

**15** Na xanbi ra, Aminon yi a rajaxu kati, dangu xanuntenyaan na naxan yi a bojeni lan a ma. A yi a fala a xa, a naxa, “Keli be.”

**16** A yi a yabi, a naxa, “En-en, bayo i na n kedi, na naxuma ayi nen dangu a singen na i naxan ligaxi n na.”

**17** Koni a mi a tuli matixi na ra mumë! Banxulanna naxan yi walima a xa, a yi na xili, a yi a fala a xa, a naxa, “Sungutunni ito masiga n konna ra. I yi banxin deen balan a foxy ra ki fajni.”

**18** Aminon ma walikeen yi a ramini tandem, a deen balan a foxy ra.

Dugi yee masunbuxin nan yi ragodoxi Tamari ma, bayo mangana sungutun nasoloxine yi na nan soma.

**19** Tamari yi xuben so a ma, dugi yee masunbuxin naxan yi a ma, a yi na yibo, a yi a yiin sa a xun ma, a siga wuge.

**20** A tada Abisalomi yi a maxodin, a naxa, “E nun i tada Aminon bata kafu ba? N magilena, iki i dundu, i tada nan a ra, i nama feni ito sa i bojeni.” Tamari yagixin yi lu a tada Abisalomi a banxini, alo naxalan nabejinxina.

**21** Manga Dawuda na birin me waxatin naxan yi, a xolø ki fajni.

**22** Abisalomi mi yi fa falan tima Aminon na, bayo a yi rajaxu a ma, amasoto a bata a magilen Tamari karahan, e kafu.

### *Abisalomi yi Aminon faxa*

**23** Nee firin dangu xanbini, bayo yexee xabe xabane yi Abisalomi yii Baali-Xasori yi, Efirami dexon, a yi mangana diine birin xili.

**24** Abisalomi yi siga mangan fema, a yi a fala a xa, a naxa, “Mangana, yexee xabe xabane n konni. Tin, ε nun i ya walikene xa sa lan jaxajaxani ito yi.”

**25** Mangan yi a fala Abisalomi xa, a naxa, “En-en, n ma diina, nxu birin mi sige, a findin goronna nan na i xun ma.” Abisalomi yi kankan na ma mangan xa, koni mangan mi wa siga feni, a yi sa duba a xa.

**26** Abisalomi yi a fala, a naxa, “Nba, tin, n tada Aminon tan xa fa n fexa ra.” Mangan yi a yabi, a naxa, “Nanfera a sigama i konni?”

**27** Na xanbi ra, Abisalomi mon yi xidi a ma han, a rapan na, mangan yi a dii xemene nun Aminon bejin, e birin yi siga Abisalomi konni.

**28** Abisalomi yi yamarini ito fi a banxulanne ma, a naxa, “E ligi ki fajni, manpaan na Aminon bojen nasewa waxatin naxan yi, n yi a fala ε xa, n naxa, ‘E Aminon faxa.’ Nayi, ε yi a faxa. Hali ε mi gaxu, n tan xa mi ε yamarixi ba? E sobe so ki fajni.”

**29** Abisalomi a banxulanne yi Aminon suxu alo Abisalomi e yamari kii naxan yi. Mafuren, mangana diin bonne yi keli, e yi te e sofanle fari, e yi e gi.

<sup>30</sup> E mən yi kira yi, na xibarun yi sa Dawuda li, e naxa, “Abisalomi bata i ya diine faxa. Keden mi luxi a nii ra.”

<sup>31</sup> Mangan yi keli, a yi a dugine yibɔ, a yi a sa bɔxəni, a walikɛen naxanye birin yi a dɛxən ma, ne fan yi e dugine yibɔ.

<sup>32</sup> Koni Yonadabo, Simeyaa dii xəməna, Dawudaa ngaxakedenna, na yi falan tongo, a naxa, “Nkanna, i nama a miri a e bata i ya diine birin faxa. Aminon nan keden faxaxi. Abisalomi bata yi a nata xabu Aminon kafu jəxɔyaan naba a xunyen naxalanmaan Tamari ra waxatin naxan yi.

<sup>33</sup> I nama a miri a i ya diine birin bata faxa. En-en, Aminon nan keden faxaxi.”

<sup>34</sup> Abisalomi yi a gi. Banxulanna naxan yi tixi kantan tideni, na yi a yɛen nakeli, a yi gali gbeen to fɛ a xanbi ra Xoronayin kiraan xən, geyaan kanke ra.

<sup>35</sup> Yonadabo yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangana diine fama. N naxan birin falaxi, na bata liga.”

<sup>36</sup> Yonadabo yi yelinma falan tiyɛ waxatin naxan yi, mangana diine yi fa. E wuga, mangan fan nun a walikene birin yi wuga.

<sup>37</sup> Abisalomi bata yi a gi, a siga Talamayi konni, Amixudi a dii xəməna, Gesuri mangana. Dawuda tan yi sunuxi a dii xəməna Aminon ma fe ra.

<sup>38</sup> Abisalomi yi a gi, a siga Gesuri yamanani, a lu na han jəɛe saxan.

<sup>39</sup> Manga Dawuda yi ba xələxi Abisalomi ma, bayo a bata yi dija Aminon faxa feen ma.

*Abisalomi mən yi so Yerusalen yi*

<sup>1</sup> Yowaba, Seruyaā dii xəmən bata yi a kolon a Abisalomi xənla bata yi mangan suxu.

<sup>2</sup> Nayi, Yowaba yi naxalan fe kolonna nde fen Tekowa taan kui. A yi a fala a xa, a naxa, “A liga alo i sunuxin na a ra. I saya dugine so, i nama latikənənna sa i ma, i yətə liga alo naxanla naxan faxa muxun wugama xabu a rakuya.

<sup>3</sup> I siga mangan fəma, i falani itoe ti a xa iki.” Nayi, Yowaba yi a fala a xa a lan a xa naxan fala.

<sup>4</sup> Naxanla naxan kelixi Tekowa taani, na yi siga fala tideni mangan xa. A bira bəxəni, a yetagin yi lan bəxən ma, a sənxə, a naxa, “Mangana, n mal!”

<sup>5</sup> Mangan yi a maxədin, a naxa, “I waxi nanse xən ma?” A yi a yabi, a naxa, “Kaja gilən nan n na, n ma xəmən bata faxa.

<sup>6</sup> Dii xəmə firin n yii, e bata yəngə xəən ma boden yi boden faxa, bayo muxe mi yi na yi, a yi e tagi ba.

<sup>7</sup> Na ma, xabilan muxune birin bata keli n xili ma, e yi a fala n xa, e naxa, ‘Naxan faxan tixi, na so nxu yii. Nxu xa a faxa a ngaxakedenna fe ra a naxan faxaxi. Nxu waxi kə tongon nan faxa fe yi.’ Yigidi kedenna naxan luxi n xa, e na kalama nən, e yi n ma xəmən xinla ralə ayi, sese mi lu bəxə xənna fari.”

<sup>8</sup> Mangan yi a fala naxanla xa, a naxa, “Siga banxini. N yamarin fima nən i ya fe yi.”

<sup>9</sup> Naxanla naxan kelixi Tekowa taani na yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangana, n kannə, n tan nan kalan tixi e nun n babaa denbayana. Na yulubin nama lu mangan nun a mangayaan fari.”

<sup>10</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “Xa muxuna nde falan ti i ma, fa na kannə ra n fəma. A mi fa na

juoxən ligə sənən.”

<sup>11</sup> A yi a fala, a naxa, “Mangan xa də xuiin tongo n xa a Marigina Ala xinli, alogo gbeejəxə tiin nama kalan nadangu ayi, n ma dii xəmən naxan luxi a yi na fan faxa.” A yi a fala, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi, i ya diin xun səxə keden peen mi bire bəxəni.”

<sup>12</sup> Naxanla yi a fala, a naxa, “Tin, i ya walikə naxanla xa fala keden peen ti i xa, i tan, n kanna, mangana.” A yi a fala, a naxa, “Falan ti.”

<sup>13</sup> Naxanla yi a fala, a naxa, “Nanfera i feene rabama kiini ito yi Alaa yamaan xili ma, i falan tima alo i baxi naxan ligade iki, i bata i yətə findi yulubi kanna ra, bayo i mi faxi Abisalomi ra sa keli yamanani a luxunxi dənaxan yi.

<sup>14</sup> Ləxəna nde en birin faxan nən, en luxi nən alo igen na bəxən, a mi fa makəe. Anu, Ala mi mafura muxun niin bə, a feene yitənma alogo naxan bata kedi, na mən xa a maso.

<sup>15</sup> Iki, n fa ito birin falaxi mangan xa nən, bayo yamaan bata yi n magaxu. Nayi, n yi a fala, n naxa, ‘N na a falama nən mangan xa, nayi waxatina nde n naxan falama, a na ligama nən.

<sup>16</sup> A tinma nən naxan waxi nxu raxəri feni Alaa yamani, a yi nxu ba na yii, n tan nun n ma dii xəməna.’

<sup>17</sup> Iki, n tan, i ya walikə naxanla naxa, ‘N kanna, mangana falan xa xaxilisaan fi n ma. Bayo n kanna, mangan luxi nən alo Alaa malekan naxan a fajin nun a naxin kolon. Alatala, i ya Ala xa lu n xən ma.’”

<sup>18</sup> Mangan yi a fala naxanla xa, a naxa, “I nama sese luxun n ma n naxan maxədinma i ma.” Naxanla yi a yabi, a naxa, “Mangana, n kanna,

falan ti.”

<sup>19</sup> Mangan yi a maxədin, a naxa, “Yowaba xa mi ito birin falaxi i xa ba?” A yi a yabi, a naxa, “N bata n kələ mangan siini, mangana, n kanna, jəndin na a ra. I ya walikeen Yowaba nan n yamari, a falani itoe ti n xa n lan n xa naxanye fala i xa.

<sup>20</sup> I ya walikeen Yowaba ito ligaxi nən alogo feene xa liga kii gbətə yi. Koni n kanna xaxinla luxi nən alo Alaa malekana, a kolon naxan birin ligama bəxə xənna ma.”

<sup>21</sup> Mangan yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Nayi, n waxi na liga feni, siga, i sa fa banxulanna Abisalomi ra.”

<sup>22</sup> Yowaba yi bira, a yi a yətagin lan bəxən ma, a duba mangan xa. A mən yi a fala, a naxa, “Mangana, n bata a kolon fa a i bata i ya fanna yita n na, amasətə i bata tin a ligadeni n naxan falaxi i xa.”

<sup>23</sup> Yowaba yi keli, a siga Gesuri yi. A sa fa Abisalomi ra Yerusalən yi.

<sup>24</sup> Koni mangan yi a fala, a naxa, “A xa xətə a konni. A nama fa n yətagi.” Nayi, Abisalomi yi siga a banxini, a mi fa mangan yətagi.

<sup>25</sup> Isirayila birin yi, xəmə tofaji mi yi na alo Abisalomi, keli a sansonle ma han a xun tagi, fə yo mi yi a ra.

<sup>26</sup> A yi a xunna maxabama jəe rajanne nin bayo a yi binyama ayi nən. A xun səxəne binyen yi dangu kilo firin na.

<sup>27</sup> Abisalomi dii xəmə saxan nan sətə e nun dii təmə keden naxan yi xili Tamari, a yi tofan han.

<sup>28</sup> Abisalomi yi lu Yerusalən yi jəe firin, a mi fa mangan yətagi.

<sup>29</sup> Loxəna nde, a yi Yowaba xili, a xa siga a ra mangan fəma, koni Yowaba yi tondi sige a konni. Abisalomi mən yi a maxədin a firindeni, koni Yowaba mi wa siga feni.

<sup>30</sup> Nayi, Abisalomi yi a fala a walikəne xa, a naxa, “Ə bata Yowabaa funde xəen to n gbeen dəxən ma, ə sa təen so a ra.” Abisalomi a walikəne yi sa təen so xəen na.

<sup>31</sup> Mafurən, Yowaba yi siga Abisalomi konni, a yi a maxədin, a naxa, “Nanfera i təen soxi n ma xəen na?”

<sup>32</sup> Abisalomi yi Yowaba yabi, a naxa, “Bayo n bata yi a fala i xa nun a i xa fa, koni i mi tinxi. N yi waxi i rasiga feni mangan nan ma xərayani ito ra, fa fala ‘Nanfera n kelixi Gesuri yamanani? A yi lan nun n lu na yi mən.’ N waxi mangan yetagin to feni fa, xa fəna n na, a xa n faxa.”

<sup>33</sup> Yowaba yi siga Abisalomi a xərayaan nalideni mangan ma. Mangan yi Abisalomi xili, a fa a fəma, a yi a xinbi sin a yetagi, a yetagin yi lan bəxən ma. Mangan yi Abisalomi sunbu.

## 15

### *Abisalomi a murutəna*

<sup>1</sup> Na xanbi ra, Abisalomi yi wontoro keden tongo, e nun soone nun muxu tonge suulun, nax-anye yi e gima a yee ra.

<sup>2</sup> A yi keli xətonni sinma, a ti taa yi kiraan dəen na. Muxu yo nəma yi dangue siga mangan konni kiti sadeni, Abisalomi yi na kanna xilima nən, a yi a maxədin, a naxa, “I kelixi taan mundun yi?” Na kanna yi a yabima nən, a naxa, “Manga diina, n kelixi Isirayila bənsənna nde nin.”

<sup>3</sup> Abisalomi yi a falama n n na kanna xa, a naxa, “I ya fe fan, i tinxin, koni muxu yo mi mangan konni naxan a tuli matima i ra.”

<sup>4</sup> Abisalomi yi a falama n n, a naxa, “Ee! Xa n yi n e finde kitisaan na nun yamanani ito yi! Y ng n naxanye birin tagi hanma kiti sa daxina, ne yi fama n n n f ma, n yi kiti kend n sa e tagi.”

<sup>5</sup> Xa na kanna a maso a ra, a yi a xinbi sin a y tagi, Abisalomi yi a rakelima n n, a yi a sunbu.

<sup>6</sup> Muxun naxanye birin yi sigama mangan f ma kiti sadeni, Abisalomi yi na ligama n n, Abisalomi lu rafanje Isirayila muxune ma na kii nin.

<sup>7</sup> N e  naanin dangu xanbini, Abisalomi yi a fala mangan xa, a naxa, “Tin, n xa siga Xebiron yi, alogo n layirin naxan tongoxi Alatala xa, n xa sa na rakamali.

<sup>8</sup> N yi Gesuri taani Arami yamanani waxatin naxan yi, n na layirin tongo n n, xa a n nafa Yerusal n yi, n saraxan bama n n Alatala xa Xebiron yi.”

<sup>9</sup> Mangan yi a fala a xa, a naxa, “Siga b je  xunbenli.” Nayi, Abisalomi yi keli, a siga Xebiron yi.

<sup>10</sup> Abisalomi yi x rane rasiga wundoni Isirayila b x n birin yi, e xa sa a fala, e naxa, “  na x taan xuiin me waxatin naxan yi,   xa a fala,   naxa, ‘Abisalomi nan yamanan mangan na Xebiron taani.’ ”

<sup>11</sup> Muxu k m  firin bata yi keli Yerusal n yi fa Abisalomi f x  ra, koni e yi biraxi a f x  ra xaxil-itareyaan nin, e mi yi fefe kolon na feni.

<sup>12</sup> Abisalomi yi saraxan nalima waxatin naxan yi, a yi x raan nasiga Giloha taani, Axitofeli Giloha

kaan xilideni, Dawudaa maxadi tiina. Yanfan sənbən yi gbo ayi, muxune yi wuya ayi Abisalomi fɔxɔ ra.

### *Dawuda yi a gi Yerusalen yi*

<sup>13</sup> Dənxən na, fala ralina nde yi a fala Dawuda xa, a naxa, “Isirayila kaane bata bira Abisalomi fɔxɔ ra.”

<sup>14</sup> Nayi, Dawudaa walikəen naxanye yi a fəma Yerusalen yi, a yi a fala ne xa, a naxa, “Ə keli, en na en gi, bayo fərə mi sa luma na en yi en ba Abisalomi yii. Ə siga mafuren, xanamu, a tan a mafurama nən a gbalon sa taan birin fari silanfanna ra.”

<sup>15</sup> Mangana walikəne yi a fala, e naxa, “Mangana, nxu kannna, nxu i sagoni.”

<sup>16</sup> Mangana muxune birin yi bira a fɔxɔ ra, a yi a konyi naxalan\* fu lu manga banxin kantandeni.

<sup>17</sup> Mangan nun a fɔxɔrabirane birin mini taani waxatin naxan yi, e sa ti banxina nde dəxən naxan makuya taan na ndedi.

<sup>18</sup> Dawudaa walikəne birin yi lu dangue a dəxən, e nun Keretine nun Peletine nun Gati taan muxu kəmə senninna naxanye bira a fɔxɔ ra, ne birin yi lu dangue mangan yetagi.

<sup>19</sup> Mangan yi a fala Itayi Gati kaan xa, a naxa, “Nanfera i fan fama n fɔxɔ ra? Xətə, i lu Manga Abisalomi fəma amasətə xəjən nan i tan na, muxu kedixin nan i tan na keli i ya yamanani.

<sup>20</sup> I faxi xoro nin, n xa i xali n yii to ba? Anu n tan yetəen mi a kolon n sigan dənaxan yi. I

\* **15:16: Konyi naxanle** sariyan səbəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin nan ne ra, a naxanye sətə a naxanla ra.

ngaxakedenne tongo, i xetε. Alaa hinanna nun a tinxinna xa lu i xon.”

<sup>21</sup> Koni, Itayi yi mangan yabi, a naxa, “N bata n kolo habadan Alatala yi e nun n ma mangan niini. Mangana, n kanna, n tan i ya walikeen luma nen i foxyo ra, i na siga dede, xa a findi sayaan na hanma kisina.”

<sup>22</sup> Nayi, Dawuda yi a fala Itayi Gati kaan xa, a naxa, “En siga, dangu yeen na!” Na ma, Itayi nun a sofane nun a denbayane birin yi siga.

<sup>23</sup> Yamanan muxune birin yi wugama, e gbele-bele, ganla nema danguma Dawuda yetagi. Mangan yeteen yi Kedirren lanbanni gidi kiraan xon naxan sigama tonbonni.

<sup>24</sup> Sadoki fan yi na, e nun Lewi bonsonna muxun naxanye yi Alaa Layiri Kankiraan xalima.<sup>†</sup> E yi Alaa Kankiraan dexo, saraxarali Abiyatari yi lu saraxan naliye han naxanye birin yi kelima taani, ne yi dangu jan.

<sup>25</sup> Mangan yi a fala Sadoki xa, a naxa, “Alaa Kankiraan naxete taani. Xa n na Alatalaa hinanna seto, a n naxete, a tinma nen n Layiri Kankiraan to e nun a doxadena.

<sup>26</sup> Koni xa Ala a fala, a naxa, ‘I mi fa rafan n ma sonon,’ awa, n tan ni i ra naxan na rafan a ma a xa na ligi n na.”

<sup>27</sup> Mangan mon yi a fala saraxarali Sadoki xa, a naxa, “Xete taani boje xunbenli, ε nun i ya dii xemena Aximaasi nun Abiyatari a dii xemem Yonatan.

<sup>28</sup> N tan mabinni, n luma nen tonbonni baan gidideni, han n yi i ya xibarun seto i ya xerane ra.”

---

<sup>†</sup> **15:24: 15.24 Layiri Kankirana** fe mon sebexi Xoroyaan 25.10-22 kui.

<sup>29</sup> Nayi, Abiyatari nun Sadəki yi Alaa Kankiraan xali Yerusalen yi, a sa lu na.

<sup>30</sup> Dawuda wugamatœ̄n yi te Oliwi geyaan fari, a yetagin luxunxi, a sanni genla a ra. Naxanye birin yi tema a fœ̄xœ̄ ra, ne fan bata yi e yetagine luxun, e yi wugama.

<sup>31</sup> E yi a fala Dawuda xa, e naxa, “Axitofeli biraxi Abisalomi fœ̄xœ̄ ra yanfanterne yε.” Dawuda yi a fala, a naxa, “Alatala, a lig Axitofeli maxadine xa findi fufafuun na.”

<sup>32</sup> Dawuda geyaan xun tagin li waxatin naxan yi, Ala batuma dœ̄naxan yi, a yi a maxadi muxun Xusayi, Araka bœ̄nsœ̄nna muxuna nde to fœ̄ a ralanden, a dugine yibœ̄xi, burunburunna a xunni.

<sup>33</sup> Dawuda yi a fala a xa, a naxa, “I nama fa n fœ̄xœ̄ ra, i findima nœ̄n n goronna ra.

<sup>34</sup> Xœ̄te taani, i sa a fala Abisalomi xa, i naxa, ‘N bata findi i ya walikeen na. A singeni, n wali nœ̄n i baba xa, koni iki, n waxi wali feni i tan nan xa.’ Na ma, i nœ̄n maliyε Axitofeli a maxadi xuine kale nœ̄n n xili ma.

<sup>35</sup> Saraxaraline, Sadəki nun Abiyatari luma nœ̄n i fœ̄ma. I na naxan birin to manga banxini, i yi a fala saraxaraliin Sadəki nun Abiyatari xa.

<sup>36</sup> Sadəki a dii xœ̄mœ̄na Aximaasi nun Abiyatari a dii xœ̄mœ̄n Yonatan firinne birin e fœ̄ma, i na xibarun naxanye mε, i yi e rafa ne faladeni n xa.”

<sup>37</sup> Nayi, Dawuda xœ̄yin Xusayi xœ̄te taani waxatin naxan yi, Abisalomi fan yi so Yerusalen yi.

## 16

*Dawuda xœ̄yine nun a yaxune*

<sup>1</sup> Dawuda bata yi dangu geaan xuntagin na ndedi, Mefiboseti a walikeen Siba yi fa a ralandeni. Sofali firin yi a fəxə ra, buru kəmə firin, bogise xənna xaren ligaseen yee kəmə e nun xədə bogi xaren ligaseen yee kəmə e nun manpa kundi keden yi naxanye fari.

<sup>2</sup> Mangan yi a fala Siba xa, a naxa, “I ito ligan di?” Siba yi a yabi, a naxa, “Sofanle findindenbaya maxali seen nan na, burune nun wudi bogine findima i ya sofane balon nan na, naxanye na tagan tonbonni, manpaan yi findi ne min seen na.”

<sup>3</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “I kannu dii xəmən minen yi?” Siba yi a yabi, a naxa, “Mefiboseti bata lu Yerusalen yi, bayo a falaxi nən, a naxa, ‘Isirayila yamana n babaa mangayaan soma nən n yii to.’ ”

<sup>4</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “Mefiboseti gbeen naxan birin na, n bata na birin so i yii.” Nayi, Siba yi a xinbi sin bəxəni. A yi a fala, a naxa, “I nuwali Mangana, i bata hinan n na.”

<sup>5</sup> Manga Dawuda to fa Baxurin taan fəma, muxuna nde yi mini, e nun Səli birin yi bənsən kedenna nin, a xili Simeyi, Geraa dii xəməna. A mini, a lu dangan tiyə.

<sup>6</sup> A lu gəməne wolə Dawuda ma e nun Manga Dawudaa walikəne birin, hali yamaan nun sofa sənbəmane to yi a yiifanna nun a kəmənna ma.

<sup>7</sup> Simeyi yi a dangama, a gbelegbele, a naxa, “Siga, siga, fuyantenna, faxa tiina!

<sup>8</sup> I faxan naxanye tixi Səli a denbayani, Alatala i ratərənma nən ne birin na. I bata mangayaan ba Səli yii, nanara Alatala bata a so i ya dii xəməna Abisalomi yii. Iki, i tan tərəni bayo faxa tiin nan

i ra.”

<sup>9</sup> Nayi, Seruyaa dii xemena Abisayi yi a fala mangan xa, a naxa, “Nanfera bare faxaxini ito mangan dangama, n kanna? A lu n xa sa a xunna ba a dε.”

<sup>10</sup> Koni mangan yi Abisayi yabi, a naxa, “I tan nun i tada Yowaba, ε gbee biran nanse yi? Xa a sa a li xemeni ito n dangama bayo Alatala nan a yamarixi a xa n danga, muxu yo mi nœ falan tiyε a ma.”

<sup>11</sup> Dawuda mən yi a fala Abisayi nun a walikene xa, a naxa, “Xa n ma diin waxi n faxa feni, a mi finde terēna fe ra xa Bunyamin kaani ito fan na liga. ε a lu na, a xa n danga, xa Alatala bata a yamari.

<sup>12</sup> Waxatina nde, Alatala n ma tɔrɔn toma nən. Nayi, a n ma dangan masarama nən duban na.”

<sup>13</sup> Dawuda nun a fɔxɔrabirane yi sigan waxatin naxan yi kiraan xən, Simeyi yi sigama e yɛlanni geyaan kanke ra, a mən yi lu e dangε, a yi lu gəmən nun bəndən wole e ma.

<sup>14</sup> Dənxən na, mangan nun a fɔxɔrabirane yi Yuruden baan li. E bata yi xadan, e yi e matabu mənni.

### *Abisalomi Yerusalen yi*

<sup>15</sup> Abisalomi bata yi so Yerusalen yi e nun Isiray-ila yamaan birin, Axitofeli fan yi a fɔxɔ ra.

<sup>16</sup> Xusayi, Araka bənsənna muxuna nde, Dawuda maxadi muxun fa waxatin naxan yi Abisalomi fəma, a gbelegbele, a naxa, “Tantunna mangan xa.”

<sup>17</sup> Abisalomi yi Xusayi maxədin, a naxa, “I ya tinxinna ngaan nan na ra i xɔyin Dawuda xa ba? Nanfera i mi sa a mati?”

<sup>18</sup> Xusayi yi Abisalomi yabi, a naxa, “N mi tinxi nən. Bayo Alatala nun Isirayila birin naxan sugandixi mangan na, n na nan fɔxɔ ra. Nayi, n luma i tan nan fɔxɔ ra.

<sup>19</sup> N walima nde xa? A finde a dii xəmən na ba? Bayo n bata yi wali i baba xa, n walima nən i fan xa.”

<sup>20</sup> Abisalomi yi a fala Axitofeli xa, a naxa, “E a fala ε bode tagi en lan en xa naxan liga.”

<sup>21</sup> Axitofeli yi Abisalomi yabi, a naxa, “Dawuda konyi naxanla\* naxanye lu manga banxin kantändeni, ε nun ne xa sa kafu. Nayi, Isirayila birin a kolonje a i bata rajaxu i baba ma alo se kunxin xirina, i fɔxɔrabirane yi senbe so.”

<sup>22</sup> Nayi, e bubun ti Abisalomi xa manga banxin xuntagi, Abisalomi nun a babaa konyi naxanle yi sa kafu mənni Isirayila birin yətagi.

<sup>23</sup> Na waxatini, Axitofeli a maxadin yi suxi alo Ala yətəna a fala kii naxan yi. Dawuda nun Abisalomi fan yi a maxadine suxuma kii kedenna nin.

## 17

### *Xusayi yi Axitofeli matandi*

<sup>1</sup> Waxatidi to dangu, Axitofeli yi a fala Abisalomi xa, a naxa, “Tin, n xa muxu wuli fu nun firin sugandi, n siga Dawuda fɔxɔ ra to kəeeen yətəen na.

\* **16:21: Konyi naxanle** sariyan səbəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin nan ne ra, Dawuda naxanye sətə a naxanla ra.

<sup>2</sup> N sa a xadanxin lima nən, fanga mi fa a ra, n yi a suxu. Naxanye biraxi a fəxə ra, ne yi e gi. Nayi, n yi mangan kedenna faxa.

<sup>3</sup> N yi yamaan birin mabandun i ma. I xəmən naxan fenma, na na faxa, yamaan birin fama nən i ma, e lu bəjəe xunbenli.”

<sup>4</sup> Na falan yi Abisalomi nun Isirayila fonne birin kənən.

<sup>5</sup> Na waxatini, Abisalomi yi yamarin fi, a naxa, “Ə mən xa Xusayi, Araka bənsənna muxun fan xili alogo en xa a mə a naxan falama.”

<sup>6</sup> Xusayi yi fa Abisalomi fəma, Abisalomi yi a fala a xa, a naxa, “Axitofeli ito nan falaxi, a naxan falaxi a lan en yi na liga ba hanma ən-ən? I fan xa falan ti.”

<sup>7</sup> Xusayi yi Abisalomi yabi, a naxa, “Ito yi, Axitofeli mi maxadi fəjni tixi.

<sup>8</sup> I yetəna i baba nun a muxune kolon ki fəjni. Sofa kəndən nan e ra, e magaxu alo yatan naxan ma diiye baxi a yii burunna ra. Yəngə soon nan yi i baba ra, a mi luma yamaan fəma kəeən birin na.

<sup>9</sup> Iki, a luxunxi yinla nde ra hanma yire gbətə. Dawudaa ganla na en ma muxuna ndee faxa tun, na feen xibarun sigama ayi nən, e naxa a Abisalomi a ganla bata nə.

<sup>10</sup> Na na liga, hali sənbəmaan naxanye luxi alo yatane en ma ganla yə, ne tunnaxələma e ma nən, bayo Isirayila kaane birin a kolon a yəngə so fajin nan i baba ra, anu a fəxərabirane sənbən gbo.

<sup>11</sup> Nayi, n miriyani, Isirayila sofane birin xa e malan i fəma, keli Dan ma han sa dəxə Bəriseba ra. Nayi, e wuyama ayi nən alo baan əməmensinna. Na xanbi ra, i yetəen yi siga e yəngədeni.

**12** A lu d $\delta$ d $\varepsilon$ , en na a sux $\varepsilon$ , en so a xunna alo xiila godon b $\delta$ x $\delta$ n ma kii naxan yi. E nun a muxune sese mi a yimine.

**13** Xa a luxun taana nde yi en ma, Isirayila kaane birin f $\varepsilon$  lutin na, en yi na taan halagi, hali a g $\delta$ m $\delta$ dina, a mi luy $\varepsilon$ .”

**14** Abisalomi nun Isirayila kaane yi a fala, e naxa, “Araka b $\delta$ ns $\delta$ nna muxu Xusayi a maxadi xuine dangu Axitofeli gbeene ra.” Alatala bata yi a ragidi nun a Axitofeli a maxadi xuiin xa kala alogo t $\delta$ r $\delta$ n xa Abisalomi li.

**15** Axitofeli naxan fala Abisalomi nun Isirayila fonne xa, Xusayi yi na rali saraxaralina Abiyatari nun Sad $\delta$ ki ma.

**16** A yi a fala e xa, a naxa, “Iki,  $\varepsilon$  mafura x $\delta$ raan nasig $\varepsilon$  Dawuda ma.  $\varepsilon$  yi a fala a xa, a nama k $\delta$ en nadangu baan meremereni. A lan a xa baan gidi alogo a nama e nun a f $\delta$ x $\delta$ rabirane rax $\delta$ ri.”

**17** Yonatan nun Aximaasi yi tixi En-Rogeli yi. Walik $\varepsilon$  gilena nde yi fa a fala e xa, a e xa sa na fala Dawuda xa, bayo e mi yi sus $\varepsilon$  so $\varepsilon$  taani e yi e yet $\varepsilon$  mayita.

**18** Koni, banxulanna nde yi e to, a sa a fala Abisalomi xa. Nayi, e firinna birin yi siga mafuren, e sa so x $\delta$ m $\delta$ na nde a banxini Baxurin taani x $\delta$ jinnna yi naxan ma sansan kui, e sa e luxun m $\delta$ nna ra.

**19** Naxanla yi bitinganna tongo, a yi a sa x $\delta$ jinnna d $\varepsilon$  ra, a sansi x $\delta$ ri dixin tongo a na sa men fari alogo e nama sike sese ma.

**20** Abisalomi a walik $\varepsilon$ ne to na naxanla banxin li, e yi a max $\delta$ din, e naxa, “Aximaasi nun Yonatan minen?” Naxanla yi e yabi, a naxa, “E bata dangu xuden na.” Walik $\varepsilon$ ne yi e fen, e mi e to, e yi x $\delta$ te

Yerusalen yi.

<sup>21</sup> E keli xanbini na, Aximaasi nun Yonatan yi te xɔŋinna ra, e sa Manga Dawuda rakolon. E yi a fala Manga Dawuda xa, e naxa, “E keli, ε mafura, ε baan gidi, bayo Axitofeli bata maxadin ti lan ε fe ma.”

<sup>22</sup> Dawuda nun yamaan naxan yi a fɔxɔ ra, e keli benun subaxani, e birin yi Yuruden baan gidi. Keden mi lu naxan mi Yuruden baan gidi.

<sup>23</sup> Axitofeli to a to, a a maxadi xuiin mi suxi, a yi a sofanla tongo, a siga a konni a taani. A yamarine fi a denbayaan ma. Na xanbi ra, a yi a yete singan, a yi faxa. E yi a maluxun a baba gaburun na.

### *Dawuda Maxanayin taani*

<sup>24</sup> Dawuda yi siga Maxanayin taani, Abisalomi Yuruden baani gidi waxatin naxan yi e nun Isirayila ganla birin.

<sup>25</sup> Abisalomi bata yi Amasa findi sofa kuntigin na Yowaba funfuni. Amasa baba nan yi Yeteri ra, Isirayila kaan naxan Abigayili dɔxɔ, Naxasi a dii temena, Yowaba nga Seruya xunyena.

<sup>26</sup> Abisalomi nun Isirayila kaane yi e gali malanden nafala Galadi yamanani.

<sup>27</sup> Dawuda to fa Maxanayin taani, Naxasi a dii xemən Sobi naxan yi kelixi Rabaha yi, Amonine manga taana, na nun Amiyeli a dii xemən Makiri, Lodebara kaana, e nun Galadi kaan Barasilayi, naxan yi kelixi Rogelimi yi,

<sup>28</sup> ne yi fa seni itoe ra Dawuda yee ra: sadene nun goronne nun fεjne nun murutun nun fundenna nun murutu fujin nun sansi xori gilinxine nun konso togen nun togen siya gbete ye nun

<sup>29</sup> kumin nun nənən nun yεxεene nun fεnεna. E fa ne birin na Dawuda nun a yamaan xa naxanye yi a fəxə ra, alogo e xa e don, bayo e yi a falama nən, e naxa, “Kamen nun ige xənla bata yamani ito suxu tonbonni.”

## 18

### *Abisalomi faxa feen yεngεni*

<sup>1</sup> Dawuda yi yamaan malan naxanye yi a fəxə ra, a yi sofa kuntigine dəxə naxanye muxu kəməne nun muxu wiline xun na.

<sup>2</sup> Dawuda yi yamaan fəxə singen nasiga Yowaba ma a yamarin bun, a yi a fəxə firinden nasiga Abisayi ma a yamarin bun, Seruyaa dii xəmən Yowaba tada. Dawuda yi a fəxə saxanden nasiga Itayi Gati kaan ma a yamarin bun. Mangan mən yi a fala yamaan xa, a naxa, “N fan wama siga feni ε fəxə ra.”

<sup>3</sup> Koni, yamaan yi a fala a xa, e naxa, “I mi sigama. Bayo xa nxu nxu gi, yaxune mi nxu yatəma, hali nxu fəxə kedenna faxa, e mi na yatəma. Koni, i tan dangu nxu tan sofa muxu wuli fu ra. Nanara, a lan i lu taani, i nəe nxu maliyε dənaxan yi.”

<sup>4</sup> Mangan yi e yabi, a naxa, “Naxan nafan ε ma, n na nan ligama.” Sofane yi minima kəmə kəmə yεen nun wuli wuli yεen ma waxatin naxan yi, mangan yi ti taan so dεen na.

<sup>5</sup> Mangan mən yi a fala Yowaba nun Abisayi nun Itayi xa, a naxa, “N bata ε mafan, ε nama fe jənxi yo ligi Abisalomi ra, n ma diina.” Sofane birin yi a xuiin name na yamarin fiyε kuntigine ma.

**6** Dawudaa sofane yi mini siga Abisalomi a ganla yεngεdeni, yεngen so Efirami fεtønna nin.

**7** Dawudaa ganla yi Abisalomi a ganla nɔ, e yi muxu wuli mεxøŋε faxa e ra na løxøni.

**8** Yεngen yi so yamanan birin yi. Naxanye faxa fεtønni, ne yi wuya dangu naxanye faxa yεngεni.

**9** Na waxatini, Abisalomi yi mini Dawudaa wa-likeñe ma. Abisalomi bata yi te sofanla fari. So-fanla yi so wari bili gbeen yiine bun, Abisalomi xunna yi kankan wari yiine longonna ra. A lu bøxøn nun kuyen tagi, sofanla yi mini a bun.

**10** Xεmεna nde to na to, a fa na fala Yowaba xa, a naxa, “N bata Abisalomi to singanxi wariin bun.”

**11** Koni, Yowaba yi a fala xεmεn xa, a naxa, “I a to nεn? Nanfera i mi a faxa keden na? N yi gbeti gbanan fu soe nεn i yii e nun tagixidina nde.”

**12** Koni na xεmεn yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Hali i gbeti gbanan wuli keden so n yii, n mi tinjε fe jaxin ligε mangana dii xεmεn na, bayo nxu birin a me nεn manga yamarini ito fama i tan nun Abisayi nun Itayi ma, a naxa, ‘E xaxili lu Abisalomi xøn, muxu yo nama fe jaxin liga a ra.’

**13** Xa n yi na liga alo n mi sese mεxi, n yi bønøma n niini nεn, mangan yi n ma wulen kolonma nεn, bayo sese mi luxunjε a ma. Nayi, i tan yetεen mi yi n xun mafalε.”

**14** Yowaba yi a yabi, a naxa, “N mi n ma waxatin kalama i tan xøn.” A yi tanba saxan tongo, a sa e sɔti Abisalomi kankeni a jεnjεn singanxin na.

**15** Sofa banxulan fuun naxanye yi Yowabaa yεngε so seene maxalima, ne yi Abisalomi rabilin, e yi a rajan.

**16** Na xanbi ra, Yowaba yi xətaan fe alogo yεngεn xa dan. Nayi, Dawudaa sofane yi xεtε Abisalomi a ganla fɔxɔ ra.

**17** E yi Abisalomi tongo, e yi a woli yili gbeen na fɔtənni, e gεmε gbegbe malan a fari. Na waxatini, Abisalomi a sofane yi e gi, birin yi siga a konni.

**18** Abisalomi yi kεndε waxatin naxan yi, a bata yi banxi gbeen ti Manga lanbanni, bayo a yi a mirima nεn, a naxa, “Dii xεmε mi fa n yii, n xinla luyε naxan yii.” Nanara, a yi na banxin xili sa a yεtε xun ma, naxan mən xili bama han to a Abisalomi a banxina.

**19** Aximaasi, Sadəki a dii xεmεn yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Tin, n xa n gi n sa a fala mangan xa Alatala kitin naxan nagidixi a ma, a yi a so a yaxune yii.”

**20** Yowaba yi a fala a xa, a naxa, “Xibaru fajni rali mi i ra to, lɔxɔ gbεtε i sa xibaru fajin naliyε, koni to i mi a xalε, bayo mangana dii xεmεn bata faxa.”

**21** Yowaba yi a fala Kusi kaana nde xa, a naxa, “Siga, i naxan toxi, sa na fala mangan xa.” Kusi kaan yi a xinbi sin Yowaba bun ma, a yi a gi.

**22** Aximaasi, Sadəki a dii xεmεn mən yi a fala, a naxa, “Sese liga, tin, n fan xa n gi Kusi kaan fɔxɔ ra.” Yowaba yi a fala, a naxa, “N ma diina, nanfera i waxi i gi feni? Na mi findima xibaru fajni ra i tan xa.”

**23** Aximaasi mən yi a fala, a naxa, “Hali fefe liga, n waxi n gi feni.” Yowaba yi a fala a xa, a naxa, “Awa, i gi!” Aximaasi yi a gi mini Yuruden mεrε yi kirani, a sa dangu Kusi kaan na.

**24** Dawuda yi dəxi dε firinne tagi. Kantan muxun yi siga yinna xun tagi, a yi a yεεn nasiga, a yi

xemena nde kedenna to fe a giye.

<sup>25</sup> Kantan muxun yi gbelegbele, a yi a fala mangan xa. Mangan yi a yabi, a naxa, “Xa a kedenna nan a ra, a fama xibaru fajin nan na.” Na xeraan yi masoma,

<sup>26</sup> kantan muxun mən yi muxu gbetə fan to gixi. Agbelegbele də kantanna ra, a naxa, “Muxuna nde fan kedenna fama a giye.” Mangan yi a fala, a naxa, “Na fan faan xibaru fajin nan na.”

<sup>27</sup> Kantan muxun yi a fala, a naxa, “Muxu singen luxi alo Aximaasi na a ra, Sadəki a dii xemena.” Mangan yi a fala, a naxa, “Xeme fajin nan a ra, a fama xibaru fajin nan na.”

<sup>28</sup> Aximaasi yi gbelegbele, a yi a fala mangan xa, a naxa, “I nuwali.” A yi a xinbi sin mangan yətagi, a yətagin yi lan bəxən ma, a yi a fala, a naxa, “Barikan bira Alatala xa, i ya Ala, naxan i yəngə faane soxi i yii, mangana, n kanna.”

<sup>29</sup> Mangan yi a maxədin, a naxa, “Abisalomi yiyalan?” Aximaasi yi a yabi, a naxa, “N tan i ya walikeən mayimaxa gbeen to nən Yowaba nxu nun i ya walikəna nde rafa waxatin naxan yi, koni n mi yi a kolon fefe yi a ra.”

<sup>30</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “I masiga, i ti be.” Aximaasi yi a masiga, a lu tixi.

<sup>31</sup> Kusi kaan fan yi fa. A yi a fala, a naxa, “Mangana, n kanna, n baxi xibaru fajin nan medeyi, bayo Alatala bata i ya kitin sa to. Naxanye yi i yəngəma, a bata ne sa i sagoni.”

<sup>32</sup> Mangan yi Kusi kaan maxədin, a naxa, “Sese mi Abisalomi sətəxi ba?” Kusi kaan yi a yabi, a naxa, “Naxan na banxulanna sətəxi, na xa i yaxune birin sətə, e nun naxanye birin murutəxi

i xili ma.”

## 19

### *Dawuda yi a dii xemena wuga*

<sup>1</sup> Nayi, mangan yi kɔntɔfili, a yi te sangansoon kɔε ra taan yinna dεen xun ma, a lu wuge. A yi lu sigamatini, a falama, a naxa, “N ma dii xemena Abisalomi! Hali n tan yi faxa i funfuni nun. N ma dii xemena Abisalomi, n ma dii xemena!”

<sup>2</sup> E yi na fala Yowaba xa, e naxa, “Mangan sunuxin luma Abisalomi wuge.”

<sup>3</sup> Na lɔxɔn xunna kenla yi masara sunun na sofane birin xa. Bayo na lɔxɔni yamana a mε nεn a mangan sunuxi a dii xemena fe ra.

<sup>4</sup> Na lɔxɔn yeteni, sofane luxunxin yi so taani alo sofa yagixin naxanye e gixi yεngeni.

<sup>5</sup> Mangan bata yi a yetagin luxun, a gbeleg-belema, a naxa, “N ma dii xemena Abisalomi! Abisalomi, n ma dii xemena, n ma dii xemena!”

<sup>6</sup> Yowaba yi so mangan konni, a yi a fala a xa, a naxa, “I bata i ya walikεne birin nayagi to, naxanye i niin nakisixi, ε nun i ya dii xemene nun i ya dii temene nun i ya naxanle nun i ya konyi naxanle birin.

<sup>7</sup> I rajaxu naxanye ma, i bata ne rafan, i rafan naxanye ma, i yi ne rajaxu. Bayo i bata a yita to, a i ya gali mangane nun i ya walikε tinixinxine, a ne bɔtε mi i xa. N bata a to iki xa Abisalomi yi lu a nii ra nun to, nxu tan birin yi faxa na, na yi rafan i ma nun.

<sup>8</sup> Nayi, keli, i mini, i falan ti i ya walikεne xa. Bayo n bata n kɔlɔ Alatala yi, xa i mi mini muxu keden mi luyε i fɔxɔ ra to kɔεn na, na naxuma

ayi nən dangu tərən na naxan birin bata ligə keli i foningeya waxatin ma han iki.”

<sup>9</sup> Nayi, mangan yi keli, a dəxə taan so dəen na. E na fala yamaan xa, e naxa, “Mangan dəxi taan so dəen na.” Yamaan birin yi fa mangan yetagi. Na waxatini, Isirayila ganla tan bata yi a gi. Birin bata yi siga e konni.

### *Dawuda xətəfena Yerusalənyi*

<sup>10</sup> Isirayila bənsənne birin nun yamaan birin yi matandin tima, e naxa, “Mangan bata en ba en yaxune yii, a tan nan en nakisi Filisitine ma, iki a bata a gi yamanani Abisalomi a fe ra.

<sup>11</sup> Anu, en Abisalomi naxan sugandixi a xa findi en ma mangan na, na bata faxa. Nanfera nayi, ε mi Dawuda xilima, ε yi a dəxə mangan na?”

<sup>12</sup> Manga Dawuda yi xərane rasiga a faladeni saraxaraliin Sadəki nun Abiyatari xa, a naxa, “Ε falan ti Yuda fonne xa, ε naxa, ‘Nanfera ε luun dənxən na mangan naxətədeni a manga banxini? Anu, n tan yetena Isirayila kaane miriyane kolon.

<sup>13</sup> Ngaxakedenmane nan ε ra, en wuli keden, fasa keden. Nayi, ε nama lu dənxən na xətədeni mangan ma.’

<sup>14</sup> Ε mən xa a fala Amasa xa, ε naxa, ‘I ngaxakedenna xa mi n na ba? Xa n mi i findi sofa kuntigin na habadan Yowaba yəxəni, Ala xa n xa tərə gbeen sətə.’ ”

<sup>15</sup> Dawudaa falane yi Yuda muxune birin kənən, alo muxu kedenna nan yi e ra, e xəraan nasiga a faladeni mangan xa, e naxa, “Ε nun i ya walikəne birin xa xətə be.”

**16** Mangan yi xεtε han Yurudεn baani, Yuda kaane yi siga Giligali yi alogo e xa sa mangan nalan, e yi a ragidi Yurudεn baani.

**17** Gera, Bunyamin kaan naxan keli Baxurin taani, na dii xεmεn Simeyi yi na, na yi a mafura e nun Yuda muxune yi godo Manga Dawuda ralandeni.

**18** Bunyamin kaan muxu wuli keden yi biraxi a fɔxɔ ra, Siba fan naxan yi walima Søli a denbayaan xa, e nun a dii xεmε fu nun suulunne nun a walikε mɔxɔjene. Ne yi fa Yurudεn baan de mangan yεe ra.

**19** Kunkibane yi fa alogo e xa mangana denbayaan xali e nun naxan na mangan kεnεn. Na to yelin Yurudεn baan gide, Geraa dii Simeyi yi bira mangan yetagi.

**20** A yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangan nama n suxu n haken na. N tan i ya walikεn haken naxan liga i ra i mini lɔxɔni Yerusalεn yi, jinan na xɔn, i tan mangana.

**21** Mangana, n kanna, n na a kolon a n bata yulubin liga, koni i bata a to to, n singe nan faxi i ralandeni Yusufu bɔnsɔnna muxune birin yεe ra.”

**22** Nayi, Abisayi, Seruyaa dii xεmεn yi falan tongo, a yi a fala, a naxa, “Simeyi mi lan a faxa ba, a to Alatalaa muxu sugandixin dangaxi?”

**23** Koni Dawuda yi a fala Abisayi nun a xunyen Yowaba xa, a naxa, “Seruyaa dii xεmεn, ε gbee biran nanse yi? Nanfera iki, ε n matandima? N mi waxi Isirayila kaa yo xa faxa to, n laxi a ra a n tan nan Isirayila mangan na to.”

**24** Mangan yi a fala Simeyi xa, a naxa, “I mi faxama.” Mangan yi a kɔlɔ a xa.

**25** Mefiboseti, Səli a dii xəmən fan fa nən mangan nalandeni. A munma yi a sanne maxa, a mi a də xabene bi, a mi a dugine xa, xabu mangan siga ləxəni han a xətə ləxəni bəjəe xunbenli.

**26** A to siga mangan yətagi keli Yerusalən yi, na yi a maxədin, a naxa, “Mefiboseti nanfera i mi sigaxi n fəxə rə?”

**27** A yi a yabi, a naxa, “Mangana, n kanna, n ma walikəen nan n yanfaxi, bayo n tan i ya walikəna a fala nən, a naxa, ‘N nan n ma sofanlı tənma nən, n te a fari nxu nun mangan yi siga. Bayo sankalatəon nan i ya walikəen na.’

**28** Koni, a bata sa n tan i ya walikəen mafala n kanna xa. Nayi, mangana, i luxi nən alo Alaa malekana. Naxan nafan i ma, na liga.

**29** Bayo muxun naxanye birin n fafe a denbayani, mangan yi lan nun a ne faxa, n kanna, hali na birin, i bata naxanye dəge tabanla ra i bata n tan i ya walikəen basan ne ra. N fe tinxinxin mundun ligaxi n yi n kanna mafan?”

**30** Mangan yi a fala a xa, a naxa, “Nanfera i mən falan tima? N bata a ragidi a i tan nun Siba xa bəxəne yitaxun.”

**31** Nayi, Mefiboseti yi a fala mangan xa, a naxa, “A xa a birin tongo, amasətən kanna, mangan bata so a banxini bəjəe xunbenli.”

**32** Barasilayi, naxan yi kelixi Rogelimi taani Galadi yamanani, na fan godo nən Yurudən baani, e nun mangan yi gidi, a fan xətə nən a fəxə ra baan kidi ma.

**33** Fonna nan yi a ra naxan bata yi jəe tonge solomasəxə sətə, nafulu kan gbee nan yi a ra, a tan nan yi mangan baloma, a yi Maxanayın taani

waxatin naxan yi.

<sup>34</sup> Mangan yi a fala Barasilayi xa, a naxa, “Fa n fɔxɔ ra Yerusalen yi, n nan n yengi dɔxε i xən ma.”

<sup>35</sup> Koni, Barasilayi yi mangan yabi, a naxa, “N mən jee yoli sotε alogo nxu nun mangan xa te nxu bode xən Yerusalen yi?

<sup>36</sup> To n bata fori jee tongue solomasɛxε. N nœ a fajin nun a jaxin kolonjε ba, n donseen naxan donma, n yi a min, n mi fa nœ na jaxunna kolonjε, hanma xemene nun jaxanle sigi sa xuina. Nanfera n finde goronna ra i xun ma?

<sup>37</sup> I ya walikæn sigama nən i fɔxɔ ra ndedi Yurudən baan kidi ma. Koni nanfera mangana, i n saranna fima maani ito ra?

<sup>38</sup> Nayi, a lu n xa xetε n ma taani, n sa faxa n baba nun nna gaburun dəxən ma. Koni a mato, n ma dii xemene Kimihami ni i ra, a tan nan sigama i fɔxɔ ra, naxan na i kənən, i yi na liga a ra.”

<sup>39</sup> Mangan yi a fala, a naxa, “Kimihami xa fa n fɔxɔ ra, naxan nafan a ma, n na a lige a xa, i na wa naxan yo xən ma n tan yii, n na lige i xa.”

<sup>40</sup> Yamaan birin to Yurudən baani gidi, mangan fan yi gidi, mangan yi Barasilayi sunbu, a duba a xa, Barasilayi yi xetε a konni.

<sup>41</sup> Mangan yi siga Giligali binni, Kimihami yi biraxi a fɔxɔ ra.

Yuda yamaan birin nun Isirayila yamaan fɔxɔ kedenna bata yi mangan nagidi Yurudən baani.

<sup>42</sup> Koni Isirayila muxune yi fa mangan fɛma, e yi a fala a xa, e naxa, “Nanfera nxu ngaxakedenne Yuda kaane i ragidixi Yurudən baani, ε nun i ya denbayana, anu i ya sofane birin yi i fɔxɔ ra?”

<sup>43</sup> Yuda muxune birin yi Isirayila muxune yabi, e naxa, “Bayo nxu barin maso mangan na ε xa. Nanfera ε xələn na ra? Mangan nan nxu dəgema ba? Hanma a seen nan fixi nxu ma?”

<sup>44</sup> Isirayila muxune yi Yuda muxune yabi, e naxa, “Nxu gbeen nan mangan na sanja ma fu, nxu gbeen nan Dawuda ra dangu ε ra. Nanara, ε nxu rajaxuxi? Nxu singe mi yi a fala a en ma mangan xa xεtε ba?” Koni Yuda muxune yi falan ti a naxin na dangu Isirayila muxune ra.

## 20

### *Seeba yi murute Dawuda xili ma*

<sup>1</sup> Xεmε fuyantenna nde yi Giligali yi, a xili Seeba, Bikiri a dii xεmεna, Bunyamin kaana. Na yi xətaan fe, a gbelegbele, a naxa, “Sese mi en nun Dawuda tagi. En nun Yese a dii xεmεni ito mi malanxi sese ma. Isirayila kaane, birin xa siga a kon yi.”

<sup>2</sup> Nayi, Isirayila kaane yi xεtε Dawuda fəxə ra, e bira Seeba fəxə ra, Bikiri a dii xεmεna. Koni, Yuda muxune yi lu e mangan fəxə ra, e yi sa a mati keli Yuruden baani siga han Yerusalen yi.

<sup>3</sup> Dawuda yi so a banxini Yerusalen yi. Mangan yi a konyi naxalan fune tongo a naxanye lu banxin kantandeni. A yi e lu banxina nde kui naxan yi makantanxi ki fajni, koni e mi fa kafu sənən, e yi lu ramaraxi han e sayaan ləxəni, e lu alo kaja gilene.

<sup>4</sup> Mangan yi a fala Amasa xa, a naxa, “Yuda so-fane maxili, ε birin xa fa be yi benun soge saxan.”

<sup>5</sup> Amasa yi sa na yamarin ligi, koni mangan ləxən naxan saxi a xa, a yi na radangu.

**6** Nayi, Dawuda yi a fala Abisayi xa, a naxa, “Seeba, Bikiri a dii xemən fe naxin ligama en na nən dangu Abisalomi ra. I tan yeteeñ xa i kanna walikene tongo, i yi Seeba sagatan, alogo a nama taa makantaxine li, a lo ayi e ma.”

**7** Yowabaa muxune yi bira Abisayi fəxə ra e nun Keretine nun Peletine, e nun sofane birin. E birin yi mini Yerusalen yi alogo e xa Seeba sagatan, Bikiri a dii xeməna.

**8** E to Gabayon gəmə gbeen yiren li, Amasa yi fa e yee ra. Yowaba yi maxidixi a sofa dugine yi, e nun a tagixidina, silanfanna yi singanxi naxan na a teeni. Yowaba yi masoma waxatin naxan yi, silanfanna yi ba fələ a teeni.

**9** Yowaba yi a fala Amasa xa, a naxa, “Ngaxakeddenna, i yiylan?” A yi Amasa de xaben suxu a yiifanna ra alo a yi a sunbuma nən.

**10** Silanfanna naxan yi sətəxi Yowaba kəmənna ma, Amasa mi a yengi lu na xən ma. Yowaba yi a səxən a kuini na ra. Amasa fudi lutine yi sa bəxən, Yowaba mi fa a yee firinden sin a ma, a yi faxa. Yowaba nun a tada Abisayi yi keli Seeba xili ma, Bikiri a dii xeməna.

**11** Yowabaa sofa keden yi lu tixi Amasa binbin dəxən, a naxa, “Ndee Yowaba nun Dawuda a fe yi? Ne xa bira Yowaba fəxə ra.”

**12** Na waxatini, Amasa bata yi a makutukutu a wunli kira tagini. Sofaan yi a rakərəsi, a yi a to birin tixi na. Nayi, a yi Amasa binbin ba kiraan xən, a sa a sa xəen ma, a dugin so a xun na.

**13** A to a ba kiraan xən, birin yi bira Yowaba fəxə ra, alogo e xa siga Bikiri a dii xemən Seeba xili ma.

*Seeba rajanna*

<sup>14</sup> Yowaba yi Isirayila bɔnsɔnne yamanan birin yigidi a sa Abeli-Beti-Maka taan li. Berimi kaane birin yi e malan, e bira a fɔxɔ ra.

<sup>15</sup> Yowaba nun a ganla yi Abeli-Beti-Maka taan yɛngɛ, bayo Seeba yi na nin, e yi gbingbinna nde rate taan yinna xɔn. E yi lu yinna dinjɛ alogo a xa bira.

<sup>16</sup> Naxalan xaxilimana nde yi na taani, na yi gbelegbele, a naxa, “N bata ε mafan! Ε tuli mati! Ε tuli mati! Ε a fala Yowaba xa a xa fa han be, n waxi falan ti feni a xa.”

<sup>17</sup> Yowaba yi a maso, naxanla yi a maxɔdin, a naxa, “Yowaba nan i tan na ba?” A yi a yabi, a naxa, “On, n tan nan yati a ra.” Naxanla yi a fala a xa, a naxa, “Nba, i tuli mati n fala xuiin na.” Yowaba yi a yabi, a naxa, “N tuli matixi.”

<sup>18</sup> Nayi, naxanla yi a fala, a naxa, “A fɔlɔni, muxune yi darixi a falɛ nɛn, e naxa, ‘En maxɔdinna ti Abeli taani, en hayun fanma nɛn.’”

<sup>19</sup> Nxɔ taan taa bɔŋɛ xunbelixine nun taa tininxine nan yɛ Isirayila yi, koni i tan waxi na taan kala feen nin Isirayila yi, naxan findixi munanfan taa gbeen na Isirayila yi. Nanfera naxan Alatala gbeen na, i waxi na kala feni?”

<sup>20</sup> Yowaba yi a yabi, a naxa, “N ma miriyaan makuya na ra, sese kala fe mi n kui, hanma n yi sena nde raxɔri.

<sup>21</sup> Na fe mi a ra mumɛ! Koni, xɛmɛna nde be, naxan sa kelixi Efirami geya yireni, a xili Seeba, Bikiri a dii xɛmɛna. Na bata murutɛ Manga Dawuda xili ma. Ε a keden peen yiiba n xa. Nayi, n ganla bama nɛn taan dɛ ra.” Naxanla yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Awa, nxu a xunna wolima i

ma nən yinna fari ma.”

<sup>22</sup> Naxanla yi sa falan ti taan muxune birin xa a xaxilimayani, e yi Bikiri a dii xəmən Seeba xunna bolon a də, e yi a woli Yowaba ma. Yowaba yi xətaan fe, sofane yi e masiga taan na, birin yi siga e konne yi. Nayi, Yowaba yi xətə Yerusalən yi mangan fəma.

### *Dawudaa kuntigine fe*

<sup>23</sup> Yowaba yi Isirayila ganle birin yamarima nən Isirayila yi. Benaya, Yehoyadaa dii xəmən nan yi Keretine nun Peletine xun na.

<sup>24</sup> Adoran nan yi karahan wanle xunna ra, e nun Yosafati, Axiludu a dii xəmən nan yi mangana yenla ra.

<sup>25</sup> Səbəli tiin nan yi Sewa tan na. Saraxaraliin nan yi Sadəki nun Abiyatari ra.

<sup>26</sup> Dawudaa saraxaralina nde nan yi Ira fan na, naxan yi kelixi Yayiri xabilani.

## 21

### *Nee saxan kaməna fe*

<sup>1</sup> Dawudaa mangayaan waxatini, nee saxan kamən yi so. Dawuda yi Alatala maxədin. Ala yi a yabi, a naxa, “Na ligaxi Səli nun a denbayana muxu faxan nan ma fe ra, e to Gabayon kaane faxa.”

<sup>2</sup> Mangan yi Gabayon kaane xili alogo a xa falan ti e xa. Isirayila bənsənna muxu mi yi Gabayon kaane ra, koni Amorine muxu dənxəne nan yi e ra. Isirayila kaane bata yi e niin nakisin layirin tongo e xa. Koni hali na, Səli yi kataxi e faxa feen na bayo Isirayila nun Yuda yee rasigan xənla yi a ma.

<sup>3</sup> Dawuda yi Gabayon kaane maxədin, a naxa, “N xa nanse liga ε xa? Kalan naxan tixi ε nœ na yitənje di alogo ε xa duba Alatalaa yamaan xa?”

<sup>4</sup> Gabayon kaane yi a yabi, e naxa, “Yəngən naxan nxu nun Səli nun a denbayaan tagi, gbetin xa mi na yitənma, hanma xəmana. Anu, a mi lan nxu yi muxun faxa Isirayila yi.” Nayi, mangan yi a fala, a naxa, “Naxan xəli ε ma, ε na fala n xa, n xa na liga ε xa.”

<sup>5</sup> E yi mangan yabi, e naxa, “Bayo xəmeni ito yi waxi nxu halagi feni, a bata yi a nata nun, a xa nxu halagi, a yi nxu raxəri Isirayila bəxən ma.

<sup>6</sup> Nayi, ε a bənsənna muxu soloferere so nxu yii, nxu xa e singan Alatala yetagi Gabayon taani, Səli yi dəxi taan naxan yi, Alatala mangan naxan sugandixi.” Mangan yi a fala e xa, a naxa, “N na a soma ε yii nən.”

<sup>7</sup> Mangan yi Mefiboseti ratanga, Yonatan ma dii xəməna, Səli mamandenna, bayo Dawuda bata yi layirin xidi e nun Yonatan tagi Alatala xinli.

<sup>8</sup> Koni, mangan yi Ayaa dii temen Risipaa dii firinne, Aramoni nun Mefiboseti tongo, a naxanye bari Səli ma. A mən yi Səli a dii temen Mikali a dii xəmə suulunne tongo, a naxanye bari Barasilayi a diina Adiriyeli ma, Abeli-Mehola kaana.

<sup>9</sup> E yi e so Gabayon kaane yii, ne yi e singan geyaan fari Alatala yetagi. Na muxu soloferene birin yi faxa sanja ma kedenni. E e faxa funde xaba ləxə singen nin.

<sup>10</sup> Risipa, Ayaa dii temen yi bənbənla tongo, a yi a sa fanyen ma a yətə xa. Keli se xaban fələn ma han tule igen yi bira bəxəni, a xəline kedima yanyin

na, a subene kedi kœen na alogo e nama dœxœ e binbine ma.

<sup>11</sup> Risipa, Ayaa dii temena, Søli a konyi naxanla naxan naba, e sa na fala Dawuda xa.

<sup>12</sup> Nayi, Dawuda yi sa Søli nun a dii xemén Yonatan xønne maxili Yabesi kaane ra Galadi yamanani, naxanye bata yi e ba e funfuni Beti-San yi, Filisitine e singan dœnaxan yi e Søli no waxatin naxan yi Gilibowa yi.

<sup>13</sup> Dawuda yi Søli nun Yonatan xønne tongo Yabesi yi. Muxu soloferen naxanye singan, e yi ne fan xønne malan.

<sup>14</sup> E sa Søli nun a dii xemén Yonatan xønne maluxun Bunyamin yamanani Sela yi, Kisú gaburun na, Søli fafe. Mangan yamarin naxanye birin fi, e yi ne birin liga. Na xanbi ra, Ala yi hinan yamanan na.

*Yengen Filisitine xili ma  
Taruxune Singen 20.4-8*

<sup>15</sup> Filisitine mœn yi Isirayila yengœ. Dawuda nun a walikene yi godo, e yi Filisitine yengœ. Xadanna yi so Dawuda fatini.

<sup>16</sup> Isebi-Benobi, Refa\* yixetena nde yi a nata a xa Dawuda faxa. Silanfan nœnen yi singanxi a tagi xidin na e nun sulan yi tanban naxan jœœ ra naxan binyan yi dangue kilo saxan na.

<sup>17</sup> Koni, Abisayı, Seruya dii xemén yi fa Manga Dawuda mali, a na Filisitín faxa. Nayi, Dawudaa muxune yi e kœlœ, e naxa, “I mi fa sigama nxu fœxœ ra yengeni, alogo mangayaan nama ba Isirayila yi.”

---

\* **21:16:** yi findixi muxu kuyene bœnsœnna benban nan na.

**18** Na xanbi ra, yengen mən yi keli Gobi yi Filistine xili ma. Nayi, Xusa kaan Sibekayi yi Safi faxa, Refa yixetena nde nan yi na ra.

**19** Yenge gbete mən yi keli Gobi taani Filisitine xili ma. Beteləmi kaan Yari a diina Elexanan yi Gati kaan Goliyati faxa, naxan ma tanba yi gbo alo gbindonna.

**20** Yenge gbete mən yi keli Gati taani. Mənni, xemə kuyena nde yi na, naxan yii soli sennin nun san soli sennin kan yi a ra, e birin malanxina məxəjən nun naanin. Refa yixeten nan yi na fan na.

**21** A yi Isirayila kaane konbi. Dawuda tada Simeyaa dii xemən Yonatan yi a faxa.

**22** Na sofa naaninna naxanye yi kelixi Gati taani Refa bənsənni, Dawuda nun a sofane yi ne birin faxa.

## 22

**1** Dawuda bətini ito ba Alatala nan xa, Ala to a ba a yaxune birin yii e nun Səli yii.

**2** A yi a fala, a naxa,  
Alatala nan n ma fanyen na,  
n ma yinna, n natanga muxuna.

**3** N ma Ala nan n ma gəmə gbeen na,  
n na n luxunma naxan kui.  
A tan nan n yə masansan wure lefaan na,  
e nun marakisi tiina  
naxan luxi  
alo n ma faran makantaxina,  
n nakisidena.  
A tan nan n xunbama gbaloni.  
**4** Tantunna Alatala xa!  
N na a xili,  
a yi n nakisi n yaxune ma.

<sup>5</sup> Sayaan bata yi a xunfanna radin n xunna ma  
alo fəxə igena,  
a yi n magaxuma  
alo baan xajıexina.

<sup>6</sup> Sayaan bata yi n nabilin a yələnxənne ra.  
A a lutine rati n yee ra.

<sup>7</sup> N ma tərəni,  
n na Alatala xili nən,  
n yi n xui ramini n ma Ala ma.  
A yi n xuiin mə a Batu Banxini,  
a yi a tuli mati n gbelegbele xuiin na.

<sup>8</sup> Nanara, bəxən yi maxa.  
Kuyen bun tiine yi yigisan,  
e xuruxurun Ala xələn bun.

<sup>9</sup> Tutun yi mini a jəeni.  
Halagi ti təe dəgen nun təe wolonne yi mini a də.

<sup>10</sup> Ala yi kuyen nafulunjə ayi  
alo kəliməna, a yi godo,  
kunda yidimixina a sanne bun.

<sup>11</sup> A te maleka gubugubu kanna fari,  
a tugar xulən,  
a siga foyeni.

<sup>12</sup> A yi a luxun dimini,  
naxan nabilinxi kunda gbeen na,  
a yi yidimixi alo ige tilinxina.

<sup>13</sup> Kənen gbeen yi minima a yee ra,  
təe dəgen yi minima naxan yi.

<sup>14</sup> Alatala yi a kuye sarinna xuiin namini kore,  
Kore Xənna Ala xuiin yi mə.

<sup>15</sup> A yi a xalimakunle woli a yaxune ma,  
a yi e raxuya ayi.  
A yi galanna ragodo e ma,

e birin yi e gi.

<sup>16</sup> Alatala to a kɔnko e ma,  
a xələn to keli alo foye gbeena,  
fɔxɔ igen xənna yi mini kənənni  
bəxən bunna yi to.

<sup>17</sup> Ala yi a yiini bandun keli kore,  
a n suxu,  
a yi n ba igen tilinxı yireni.

<sup>18</sup> A yi n xunba n yaxu sənbəmane ma,  
e nun n yəngə faan naxanye yi maxədəxə n xa.

<sup>19</sup> E n yəngə nən,  
n yi tərəxi waxatin naxan yi,  
koni Alatala yi n mali.

<sup>20</sup> A n ba nən gbaloni,  
a yi n xərəya,  
a yi n nakisi  
bayo n nafan a ma.

<sup>21</sup> Alatala yi n kəntənna fi n ma  
bayo n bata tinxinjə ayi a yee ra yi,  
a n kəntənna fi n ma  
lan n yiine sarijanna ma.

<sup>22</sup> Bayo n bata lu Alatalaa kirane xən ma,  
n mi n makuyaxi n ma Ala ra  
alo muxu naxine.

<sup>23</sup> N bata a sariyane birin suxu,  
n mi tondixi a tənne suxe.

<sup>24</sup> N bata n yətə ratanga hakən ma,  
fə yo mi n na a yee ra yi.

<sup>25</sup> Nanara, Alatala yi n kəntənna fi n ma,  
bayo n bata tinxinjə ayi a yee ra yi,  
n yiine sarijanxi a yee ra yi.

- 26** Naxan na tinxinje ayi,  
i ya tinxinyaan yitama nen na ra.  
Fe mi naxan na,  
i ya fetareyaan yitama nen na ra.
- 27** Naxan na sarijanje ayi,  
i ya sarijanna yitama nen na ra.  
Koni naxan yidoxi,  
i na suxu kiin kolon.
- 28** Bayo i tan nan yiigelitone rakisima,  
i men yi wasodene fe ragodo.
- 29** Alatala, i tan nan n ma kenenна ra.  
I tan nan n ma dimini yalanma, Alatala.
- 30** En birin nema a ra,  
n ganla yengema nen,  
nxu nun n ma Ala nema a ra,  
n tunganma nen yinna xun ma.
- 31** Alaa kirane kamalixi feu!  
Alatalaa falane tinxin.  
Naxanye na e luxun a yi,  
a ne kantanma nen  
alo ye masansan wure lefana e yee ma.
- 32** Nde gbete Ala ra,  
ba Alatala ra?  
Nde en ma fanyen xodexen na,  
ba en ma Ala ra?
- 33** Ala nan n makantanma fangani,  
a tan nan kira kamalixin yitama n na.
- 34** A tan nan n naxulunma ayi mafuren  
alo wondene,  
a n nate geyane fari.
- 35** A bata n maxaran yengen ma,  
nanara n noxi sulan xali xodexen bandunje.

<sup>36</sup> I bata n nakisi  
alo wure lefa yε masansanna,  
i ya fanna n sεnben gboma ayi.

<sup>37</sup> I bata kira gbeeni tɔn n xa  
alogo n nama bira.

<sup>38</sup> N bata bira n yaxune fɔxɔ ra,  
n yi e halagi.

N mi tinxi xεtε e fɔxɔ ra  
fɔ n na e raxɔri.

<sup>39</sup> N na e raxɔri nεn,  
n yi e yibutuxun,  
e mi fa kelima sɔnɔn,  
e yi bira n sanna bun ma.

<sup>40</sup> I sεnben soma n yii yεngε so feen nan na,  
i n yaxune xinbi sin n bun ma.

<sup>41</sup> I n yaxune ragima n yεε ra,  
naxanye yi n naŋaxuxi,  
n ne halagi.

<sup>42</sup> E gbelegbelema malina fe ra,  
koni e mi marakisima yo sɔtɔma,  
E Alatala xilima,  
koni a mi e yabima.

<sup>43</sup> N na e yilunburunma nεn  
alo gbangbanna,  
foyen sigama naxan na.  
N na e yibɔma nεn,  
n yi e yibodon  
alo bεndεna kiraan xɔn.

<sup>44</sup> I n natangama yama murutεxin ma,  
i yi n findi siyane xunna ra.

N mi muxun naxanye kolon,  
n nɔɔn sɔtɔma ne xun na.

<sup>45</sup> Xεjne n matɔxɔma,

n nεen fa falan ti tun,  
 e bata n xuiin suxu.  
<sup>46</sup> E yii xudi tuma ayi,  
 e fa xuruxurunŋe,  
 sa keli e yinne kui.

<sup>47</sup> Alatala na!  
 Tantunna xa fi n natangamaan ma!  
 N nakisimana Ala xa batu!  
<sup>48</sup> Ala nan n gbeeŋəxə tiin na,  
 naxan siyane sama n ma nəən bun ma.  
<sup>49</sup> A n natangama n yaxune ma.  
 I xunnayerenna fima n ma  
 n yaxune xun na,  
 i yi n ba gbalotəne yii.

<sup>50</sup> Nanara, n na i tantunma siyane tagi.  
 Alatala, n yi i xinla binya bətini.  
<sup>51</sup> A nə gbeene fima nən a mangan ma.  
 A yi a hinanna yita a muxu sugandixin na,  
 Dawuda nun a yixətəne han habadan.

## 23

### *Dawudaa fala dənxəne*

<sup>1</sup> Dawudaa fala dənxəne nan itoe ra.  
 Dawudaa falane ni itoe ra,  
 Yese a dii xəməna,  
 xəmə tide kan gbeena falane,  
 Yaxubaa Ala naxan masusanxi  
 mangayaan xili yi,  
 e nun Isirayilaa bəti ba fajina.

<sup>2</sup> “Alatalaa Nii Sarıjanxin falan tixi  
 n tan nan xən,

a falan soma n tan nan d $\varepsilon$ .

<sup>3</sup> Isirayilaa Ala bata falan ti,

Ala, Isirayila kantan fanyen bata a fala n xa, a  
naxa,

‘Mangan naxan na lu muxune xun na tinxinni,

Ala yee $\varepsilon$ ragaxuni,

<sup>4</sup> na kanna luxi n $\varepsilon$ n

alo x $\varepsilon$ t $\varepsilon$ nna k $\varepsilon$ nenna,

sogen na te x $\varepsilon$ t $\varepsilon$ nni

kunda yo mi na,

fata a wuyenna ra,

sansine minima n $\varepsilon$ n b $\varepsilon$ x $\varepsilon$ n ma tulen fa xanbini.’

<sup>5</sup> A mato, Ala naxan nabaxi n ma denbayaan xa,

a bata habadan layirin xidi n xa,

a naxan xidixi sariyane x $\varepsilon$ n

naxanye a makantanma.

Yey $\varepsilon$  a xunnayerenna fima n ma,

a yi n ma fe ragidixine rakamali.

<sup>6</sup> Koni fuyantenne birin luxi n $\varepsilon$ n,

alo wudi $\varepsilon$ nali kanna

naxan nawolima ayi,

muxu yo mi e tong $\varepsilon$  a yiin na.

<sup>7</sup> Muxun naxan n $\varepsilon$ ma a yiin din $\varepsilon$ e e ra,

na kanna wuren nan nawalima

hanma tanba wudi daxina,

e birin yi gan, e halagi sa!”

### *Dawudaa sofa w $\varepsilon$ kilexine fe*

### *Taruxune Singen 11.10-47*

<sup>8</sup> Dawudaa sofa w $\varepsilon$ kilexine xinle ni itoe ra:  
Yosebi-Basebeti Takem $\varepsilon$ ni kaana, a yi Dawuda  
kantan muxu sofa fajine nan y $\varepsilon$ . A m $\varepsilon$ n yi xili  
Adino Esini kaana, a tan nan muxu k $\varepsilon$ m $\varepsilon$  solo-  
mas $\varepsilon$ x $\varepsilon$  faxa tanban na yeng $\varepsilon$  kedenni.

**9** A firinden findi Axoxi xabilan muxuna nde Dodo a diina Eleyasari nan na. A yi sofa wékilexi saxanne yé Dawuda fóxó ra, naxanye e dë naxu Filisitine ma naxanye yi malanxi yéngé so xinla ma. Isirayila sofa ganla yi xéte xanbin na geyane fari,

**10** koni Eleyasari a sôbë so nén, a lu Filisitine faxé han xadanna yi xiin naso a yiini silanfanna fén ma. Na lóxóni, Alatala yi xunnayeren gbeen fi Isirayila ma. Sofaan bonne yi faxi faxa muxune seene nan tun tongodeyi Eleyasari fóxó ra.

**11** Harara kaana Xage a dii xémén Sama fan yi na. Filisitine bata yi e malan Lehi yi, toge xéen na nde ma. Isirayila sofa ganla yi e gi Filisitine bun ma.

**12** Koni, Sama yi lu tixi xéen tagi, a yi xéte a Filisitine yéngé. Alatala yi xunnayeren gbeen fi Isirayila ma.

**13** Lóxóna nde, murutu xaba waxatini, kuntigi tongue saxanne muxu saxan yi godo Dawuda fémá Adulan faranna ra. Filisiti ganla yi malanxi Refa lanbanni waxatin naxan yi.

**14** Dawuda yi a yire makantanxi fajini waxatin naxan yi, Filisiti ganla nde yi Bételemi yi.

**15** Dawuda yi a waxón feen fala, a naxa, “Ige ramara yinla naxan Bételemi so dëen na, nde nœ fë na igen na, a fa a so n yii, n yi n min?”

**16** Nayi, na sofa wékilexi saxanne yi so fangani Filisitine daaxadeni. E sa igen ba ige ramara yinla ra Bételemi so dëen na. E yi a xali Dawuda xón, koni mangan yi tondi a minjé, a yi a bóxón saraxan na Alatala yétagi.

**17** A yi a fala, a naxa, “Alatala, gbalon na a ra n xa, xa n igeni ito min. A luxi nən alo muxune wunla, naxanye sigaxi igeni ito badeni, e lu sayaan dε!” Nayi, a tondi a minjε. Na sofa wəkilexi gbee saxanne na nan liga.

**18** Abisayi, Yowaba tada, Seruyaa dii xəmen yi Dawuda makantan sofa kəndene nan yε. A tan nan muxu kəmε saxanna faxa a tanban na ləxə kedenni. A fan yi xinla sətə alo na muxu saxanne.

**19** A xunnayeren gbeen sətə nən dangu bonne ra. A yi findi muxu saxanne kuntigin na, koni a mi yi e yε.

**20** Benaya, Kabaseeli kaana, Yehoyadaa dii xəməna, sofa wəkilexi gbee nan yi na ra, naxan kabanako fe wali wuyaxi kε. A tan nan Moyaba sofa wəkilexi firinne faxa. Ləxəna nde, xunbeli gbeen yi godon waxatin naxan yi, a tan nan mən godo ige ramara yinla ra, a yi yatan faxa.

**21** A tan nan mən Misiran sofa gbee magaxuxina nde faxa, tanban yi naxan yii. Benaya yi godo a fəxə ra gbengbetenna ra a yii, a yi a tanban ba a yii, a yi a faxa a ra.

**22** Benaya, Yehoyadaa dii xəmən na nan liga. A yi xinla sətə alo sofa wəkilexi saxan singene.

**23** A yi binye gbeen sətə dangu sofa tonge saxanne ra, koni a mi yi sofa muxu saxan singene yε. Dawuda yi a findi a kantan muxu sofa tonge saxanne kuntigin na.

**24** Muxuni itoe fan yi na muxu tonge saxan ganla yε:

Asahəli, Yowaba tada,

Elexanan, Dodo Betəlemi kaana dii xəməna,

**25** Sama nun Elika, Harodi kaane,

26 Xeləsi, Paliti kaana,  
Ikəsi a dii xəməna Ira, Tekowa kaana,  
27 Abiyeseri, Anatəti kaana,  
Mebunnayi, Xusa kaana,  
28 Salamən, Axoxi xabilan muxuna,  
Maharayi Netofa kaana,  
29 Xeləbi, Banaha Netofa kaana dii xəməna,  
Itayi, Bunyamin kaana keli Gibeya yi, Ribayi a dii  
xəməna,  
30 Bənaya, Piraton kaana,  
Hidayi, keli Gaasa baa yireni,  
31 Abi-Alabon, Aruba kaana,  
Asamawəti, Baxurin kaana,  
32 Eliyaba, Saalabon kaana,  
Yasen ma diina nde, Yonatan,  
33 Sama, Harara kaana,  
Axiyama, Sarari Harara kaana dii xəməna,  
34 Elifeleti, Axasibayi a dii xəməna,  
Maka taa kaana nde mamandenna,  
Eliyami, Giloha kaana Axitofeli a dii xəməna,  
35 Xesirayi, Kareməle kaana,  
Paarayi, Araba kaana,  
36 Yigali, Natan Soba kaana dii xəməna,  
Bani, Gadi bənsənna muxuna nde,  
37 Amonin Səleki nun  
Beroti kaan Naxarayi,  
naxan yi Seruyaa dii xəmən Yowaba a yəngə so  
seene maxalima nun  
38 Ira nun Garəbi, Yitiri xabilan muxune,  
39 e nun Yuriya, Xiti kaana.  
E birin malanxina muxu tonge saxan e nun  
solofere.

## 24

### *Dawuda yi Isirayila yamaan yate*

<sup>1</sup> Alatala mən yi xələ Isirayila kaane ma. A yi Dawuda radin e xili ma, a yi a fala, a naxa, “Siga, Isirayila nun Yuda muxune yate.”

<sup>2</sup> Nayi, mangan yi a fala sofa kuntigin Yowaba xa, naxan yi a fema, a naxa, “Sa Isirayila bəxən birin yisiga keli Dan ma han sa dəxə Beriseba ra. Yamaan xa yate, bayo n waxi muxune yaten kolon feni.”

<sup>3</sup> Yowaba yi mangan yabi, a naxa, “Mangana, Alatala i ya Ala xa yamaan nawuya ayi dəxəde kəmə, n kanna yəne yi a to. Koni nanfera, n kanna, i waxi na liga feni?”

<sup>4</sup> Koni mangan yi kankan a yamarin ma dangu Yowaba nun kuntigi gbeeñe gbeen na, e yi mini, e yi Isirayila yamaan yate.

<sup>5</sup> E yi Yuruden baan gidi, e sa a fələ Aroyeri taan ma e nun taan naxan baan də, dangu Gadi yi, siga Yaasəri binni.

<sup>6</sup> E siga Galadi yamanan nun Kadesi yi Xiti yamanani. E siga Dan yi e nun Sidən nabilinne.

<sup>7</sup> E siga Tire taa rakantanxini, e nun Xiwine nun Kanan kaane taane birin yi. E sa a rajan Yuda yiifari fəxən ma Beriseba yi.

<sup>8</sup> E yi yamanan birin yisiga na kiini, kike solomanaanin xi məxəjə, e sa Yerusalən li.

<sup>9</sup> Yowaba yi yamaan yaten xasabin so mangan yii: Xəmə wuli kəmə solomasəxə yi Isirayila yi naxanye yi nəe yengen soe, wuli kəmə suulun Yuda yi.

*Dawudaa yulubin yi saran a ra*

**10** Dawuda bɔjɛn yi rajaxu a ma a yelin xanbini yamaan yate. Dawuda yi a fala Alatala xa, a naxa, “N yulubi gbeen nan ligaxi ito ra. Iki, n bata i mayandi, i xa dija n tan, i ya walikɛen yulubin ma. N bata xaxilitareyaan liga.”

**11** Alatala yi falan ti Dawuda kawandi muxun Nabi Gadi xa, a naxa,

**12** “Siga Dawuda fɛma, i sa a fala a xa, i naxa, ‘Alatala naxa iki: N bata tɔrɔ saxan nagidi i ma, keden sugandi. I na naxan sugandi, n na nan ligama i ra.’ ”

**13** Gadi yi fa Dawuda konni, a fa ito fala a xa, a naxa, “Nɛɛ soloferɛ kamen xa so i ya yamanani ba, hanma i yi i gi i yaxune yɛɛ ra kike saxan, hanma xi saxan furen yi so i ya yamanani? I miri, i yi a fala n xa n lan n xa sa naxan fala Ala xa naxan n xɛxi.”

**14** Dawuda yi a yabi, a naxa, “N sɔxɔlɛ gbeeni, koni n wɛkilexi n lu Alatalaa sagoni, benun n xa lu muxune sagoni, bayo Alatala kininkinin.”

**15** Alatala yi furen nafa Isirayila yi keli na xɔtɔnna ma han waxati fixina, keli Dan ma han sa dɔxɔ Beriseba ra. Muxu wuli tonge soloferɛ yi faxa yamanani.

**16** Malekan yi a yiini bandun Yerusalɛn xun ma alogo a xa a kala, Alatala yi sunu na tɔrɔna a fe ra, maleka kala tiin naxan yi tixi yamaan tagi, a yi a fala na xa, a naxa, “A bata radangu ayi. I yiin naxetɛ fa.” Alatalaa malekan yi Arawuna Yebusu kaana xɛɛn lonna nan dɛxən.

**17** Malekan naxan yi yamaan naxɔrima, Dawuda na to waxatin naxan yi, a yi a fala Alatala xa, a naxa, “N tan nan yulubin ligaxi. N tan nan

kalan tixi, koni yamani ito nanse ligaxi? Nayi, i yiin xa lu yitexi n tan nun n ma denbayaan nan xili ma.”

*Dawuda yi saraxa ganden nafala*

<sup>18</sup> Na ləxə kedenni, Gadi yi fa Dawuda fəma, a yi a fala a xa, a naxa, “Siga Yebusu kaana Arawunaa murutu lonna ma, i sa saraxa gandena nde rafala mənni Alatala xa.”

<sup>19</sup> Gadi a falan ma, Dawuda yi siga mənni alo Alatala a yamari a ma kii naxan yi.

<sup>20</sup> Arawuna yi mangan nun a walikəen to fə a ma, nayi Arawuna yi mini, a yi a xinbi sin mangan bun ma, a yetagin yi lan bəxən ma.

<sup>21</sup> Arawuna yi a maxədin, a naxa, “Nanfera, n kanna, mangan fama a walikəen fəma?” Dawuda yi a yabi, a naxa, “N bata fa alogo n xa i ya xəen lonna sara i ma, n yi saraxa ganden nafala Alatala xa alogo furen xa masiga yamaan na.”

<sup>22</sup> Arawuna yi a fala Dawuda xa, a naxa, “Naxan birin nafan i ma, na tongo, i yi a fi Ala ma. A mato, jningeni itoe finde nən saraxa gan daxine ra, jingen xəe ra bənbə seni itoe nun xun xidi wudin yi findi yegen na.

<sup>23</sup> Mangana, n bata a birin so i yii. Alatala, i ya Ala xa tin i ya saraxan na.”

<sup>24</sup> Koni, mangan yi a fala Arawuna xa, a naxa, “I nama sese fi n ma. N waxi nən i xa a mati n ma. N mi saraxa gan daxi fixine bama Alatala xa n ma Ala.” Dawuda yi xəen lonna nun jingene sara gbeti gbanan tonge suulun na.

<sup>25</sup> Dawuda yi saraxa ganden nafala mənni Alatala xa, a saraxa gan daxine nun bəjəe xunbeli

Samuyeli Firinden Sora 24:25      lxxxii      Samuyeli Firinden Sora 24:25

saraxane ba. Nayi, Alatala yi dijn̄a yamaan ma,  
furen yi masiga Isirayila yamaan na.

## **Kisin Kiraan Kitabuna**

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.  
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin  
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers  
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la  
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de  
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le  
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas  
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne  
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou  
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second  
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**  
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78